

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster RMT
Ons kenmerk 2021/8945
Uw kenmerk -
Bijlage(n) 3

Behandeld J. Merkus
Telefoon +31 6 11 72 66 70
Maastricht 31 maart 2021
Verzonden 31 maart 2021

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake beantwoording technische vragen, verduidelijkende notitie glastuinbouwbeleid en het wijzigingsdocument Statenvoorstel Omgevingsvisie Limburg

Geachte Staten,

U bent in de gelegenheid gesteld om technische vragen te stellen inzake het Statenvoorstel Omgevingsvisie Limburg. Hierbij laten wij u de beantwoording van de technische vragen (bijlage 1) en een verduidelijkende notitie glastuinbouwbeleid (bijlage 2) toekomen. Daarnaast sturen wij u het wijzigingsdocument omtrent het Statenvoorstel en bijlagen Provinciale Omgevingsvisie Limburg (bijlage 3).

Tot slot, separaat heeft Gedeputeerde Staten u een informierend stuk toegestuurd met het onderwerp 'Invulling van het samenspel Provinciale Staten-Gedeputeerde Staten bij de realisatie (van het streefbeeld) van de Provinciale Omgevingsvisie'. Dit biedt uw Staten de gelegenheid om ervoor te kiezen op een apart moment in de commissie RLN hierover nog met het college van GS van gedachten te wisselen.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

A. Driitty

√

Beantwoording technische vragen Commissievergadering RLN 12 maart 2021 – behandeling Omgevingsvisie Limburg

Technische vragen op inhoud van de Omgevingsvisie

1. D66

Vraag 1

D66 – Hoe bewaken we zachte kwaliteiten die nog niet in beton gegoten zijn? Hoe kunnen we deze hard maken zodat ze meegenomen worden in besluitvorming of misschien zelfs als uitgangspunt dienen?

Hoe kunnen we het behouden en versterken van landschappelijke kwaliteit aanmerken als provinciaal belang?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03: een apart Programma Landschap zou naast de Natuur- en Waterprogramma's die worden uitgewerkt, kunnen zorgen voor een stapeling van nog meer normen. Het kan afbreuk doen aan de afwegingsruimte die we nu met elkaar hebben en zouden moeten behouden. Landschap komt op verschillende plekken in de Omgevingsvisie terug en GS zijn van mening dat in Omgevingsvisie ook sturende elementen t.a.v. landschap zijn opgenomen (o.a. de Zonneladder).
(Tijdstip vergadering: 1:36:33).

In aanvulling hier op:

Wij zijn om bovenstaande redenen geen voorstander van een apart Programma Landschap. In het kader van de Omgevingsvisie en de uitwerkingen die daarop volgen spannen wij ons in om de bijzondere landschappelijke waarden in Limburg te behouden en te ontwikkelen. Hierbij willen wij 4 punten met name noemen:

- 1) Er is in de POVI geen afname van het aantal gebieden met beschermingsbeleid vanuit landschappelijke waarden. Ook is het beleid (nagenoeg) hetzelfde en geen verzwakking: Groen blauwe mantel, beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg en Natuurnetwerk Limburg. Bij elkaar betreft dit een groot deel van het oppervlakte van Limburg.
- 2) Recent is door uw Staten de investeringsagenda/ nota Landschap verbindt Limburg vastgesteld. Hiermee is een kader geschept voor cofinanciering van concrete kleinere fysieke projecten, projecten in het kader van vermaatschappelijking van landschap en natuur en proceskosten/ transitiekosten voor de Nationale parken.
- 3) Er doen zich grote kansen voor om in het kader van de NOVI gebieden De Peel en Zuid-Limburg, het Programma Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de transitie van de drie Nationale parken gekoppeld aan de maatschappelijke opgaven tot versterking van de landschappelijke kernkwaliteiten te komen. Wij ondersteunen deze processen. Samen met de regio's in Limburg geven wij hier (in verschillende rollen) invulling aan.
- 4) Mede irt 3 willen wij de bescherming en ontwikkeling van landschap en ruimtelijke kwaliteit organiseren gekoppeld aan de grote maatschappelijke opgaven en transities: landbouw, duurzame energie, klimaatadaptatie, etc. De provinciale cofinanciering van een landschappelijke verdieping i.k.v. de RES Zuid-Limburg is daar een voorbeeld van. Om de samenhang te overzien van alle grote opgaven organiseren wij samen met de regio's ontwerpend onderzoek.

Vraag 2

D66 - Wijziging bevoegdheden: Wat kunnen we doen om de staten daarin *[afweging ruimtelijke kwaliteit en impact op leefomgeving en investering op balans]* hun volksvertegenwoordigende rol goed te laten vervullen? Zouden we niet bij projecten waarvoor een MER wordt opgesteld de NRD in de Staten moeten brengen?

Reactie:

Gedeputeerde Drippy heeft aangegeven een notitie uit te werken over de instrumenten en bevoegdheden van GS en PS onder de Omgevingswet (spelregels) en voorafgaand aan de PS behandeling op 9 april 2021 PS toe te zenden.

(Tijdstip vergadering: 1:43:50 & 2:29:10).

Vraag 3

D66 - Waarom wordt het kader voor burgerparticipatie op een later moment vastgesteld? Wat

betekent dit voor de juridische basis die daarmee gelegd wordt? Hoe zorgen we ervoor dat het kader participatie voor Limburgers beter, makkelijker en sterker maakt dan voorheen?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

Participatie is vormvrij en we hebben participatie rondom Omgevingsvisie op zo'n manier vormgegeven dat eenieder die iets wil inbrengen dit kan doen. Conform [toezegging 8891](#) zal een procesevaluatie van de Omgevingsvisie worden uitgevoerd na vaststelling van de Omgevingsvisie. De geleerde lessen uit het totstandkomingstraject zullen we meenemen. Dit zal ook met uw Staten worden gedeeld.

In aanvulling daarop: Sinds het moment dat is besloten participatie wettelijk te verankeren in de Omgevingswet, is de wetgever verzocht om aan te geven op welke wijze participatie zou moeten plaatsvinden. De wetgever is tot op heden bij haar standpunt gebleven: er worden geen inhoudelijke eisen gesteld aan de wijze waarop participatie moet plaatsvinden. Wel is een opening geboden aan decentrale overheden om kaders te stellen voor participatietrajecten waarop kan worden gecontroleerd. Dit kan na invoering van de 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' door wijziging van artikel 147 Provinciewet (van inspraak- naar participatieverordening). Door Eerste Kamerlid Nooren c.s. is verzocht om specifiek voor het omgevingsrecht in het Invoeringsbesluit Omgevingswet een regeling op te nemen op grond waarvan de plicht ontstaat voor gemeenten, provincies en waterschappen om participatiebeleid op te stellen, waarin vastgelegd wordt hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden. De Motie Nooren c.s. is door de Eerste Kamer aangenomen en is verwerkt in het Invoeringsbesluit Omgevingswet. Met het ministerie van BZK wordt bekeken hoe gekomen kan worden tot een goede afstemming en samenhang tussen Omgevingswet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau en de daarmee gepaard gaande invoeringsdata. Dit is de reden voor een later moment van vaststelling. De juridische basis van het participatiekader/beleid vindt zijn basis in de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht.

Daarnaast verwijzen we ook naar de beantwoording van vraag 8 van de technische vragen n.a.v. [Cie RLN op 15/01](#).

Zie ook beantwoording van vraag over participatie bij VVD.

(Tijdstip vergadering: 1:45:30 & 2:40:00).

Vraag 4

D66 - Circulaire economie: Hiervoor ligt een beleidskader en we weten dat dat de circulaire economie ruimtelijke gevolgen gaat hebben. Waarom kunnen we niet meer principes, randvoorwaarden of richtingen schetsen?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

De ruimtelijke impact van circulariteit is nog niet duidelijk. Om deze reden is het lastig hier daarom aan de voorkant al hele scherpe keuzes in te maken aangezien het afwachten is hoe die uitpakken.

Het is een vraag die de komende jaren beantwoord moeten worden. Wij gaan deze vraag verkennen aan de hand van een aantal concrete praktijkcasussen. Daarbij kunnen eventueel aanvullende afwegingsprincipes worden geformuleerd bij de 'Limburgse Principes'.

(Tijdstip vergadering: 1:46:45).

Vraag 5

D66 - Land- en tuinbouw: Gunstig ondernemersklimaat aangemerkt als provinciaal belang. Waarom niet voor andere ondernemers?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

Het hebben van een gunstig ondernemersklimaat geldt voor alle economische sectoren, maar wordt overall anders geduid. Bij economie spreken we bijvoorbeeld van een excellent vestigingsklimaat. De strekking in de Omgevingsvisie is dat we ondernemend Limburg de mogelijkheden bieden om op een duurzame en toekomstbestendige manier te blijven ondernemen in Limburg. Met het benoemen van een gunstig ondernemersklimaat in het provinciaal belang is de ene economische sector niet belangrijker dan andere. De provinciale belangen zijn geduid op het voorblad van de

themahoofdstukken maar daarnaast ook in de teksten.

(Tijdstip vergadering: 1:49:44).

Vraag 6

D66 - Energie: U schrijft dat ook kernenergie mogelijk is. Hoe bedoelt u dit en hoe verhoudt zich dit tot de kwaliteit en gezondheid van de leefomgeving?

Reactie:

Met betrekking tot de standpunten van het college van GS inzake kernenergie verwijzen wij u naar de beantwoording van [schriftelijke vragen van VVD-Bastiaans inzake kenbaar maken interesse kernenergie](#) d.d. 3 maart 2021 en de beantwoording van de [Schriftelijke vragen van Forum voor Democratie-Kerseboom inzake Kernenergie](#) m.b.t. Conclusies onderzoeksrapport 'EU Road to Climate Neutrality' d.d. 3 maart 2021.

In deze notities wordt naar de landelijke lijn verwezen. Deze blijven wij nauwgezet volgen.

Vraag 7

D66 - Gezondheid (luchtkwaliteit): We missen ambitie, op welke manier zouden we dat kunnen vatten?

Reactie:

In de beantwoording van vraag 30 en 31 van de technische vragen n.a.v. [Cie RLN op 15/01](#) gaan we in op de ambities op het gebied van luchtkwaliteit, ook in het kader van besluitvorming over deelname aan het Schone Lucht Akkoord.

We verwijzen hiervoor ook naar de beantwoording van de vraag van de PvdA over het stellen van normen en naar de beantwoording van de vraag van Partij voor de Dieren over de gezondheid van omwonenden van intensieve veehouderij verderop in deze beantwoording.

Vraag 8

D66 - Wonen: Hoe koppelen we de bouwopgave aan de verbetering van bestaande wijken? Wat kunnen we doen om de wijken leefbaarder te maken? Hoe zorgen we voor betere openbare ruimte? Hoe vergroenen we de leefomgeving verstandig gelet op de uitdaging die er ligt t.a.v. klimaatadaptatie, hittestress en waterberging?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03: De Omgevingsvisie hangt als strategisch kader boven onze diverse beleidskaders waarin we ook ingaan op levendige centra. GS is aan het bezien hoe we gewenste ontwikkelingen in het fysieke, economische en sociale domein van een impuls voor de toekomst kunnen voorzien. Hierbij proberen we ook lessen te leren uit het verleden (o.a. IBA en Ruimte voor Ruimte).

In aanvulling hierop verwijzen we naar de beantwoording van vraag 21 en 25 van de technische vragen n.a.v. [Cie RLN op 15/01](#). Hierin geven we o.a. aan:

Op bladzijde 36 en 37 van de Omgevingsvisie geven we aan: "Wij bekijken woningbouwontwikkelingen vanuit een brede maatschappelijke context. Dit vraagt een integrale aanpak van locaties en gebieden in de vorm van herstructurering en transformatie/herbestemming in centra, buurten, wijken, dorpen en het buitengebied. Bij onze keuzes houden we rekening met samenhangende belangen zoals leegstand bij detailhandel, kantoren, maatschappelijk vastgoed, monumenten, etc. Daarnaast bezien we de woningopgave altijd in samenhang met veiligheid en leefbaarheid. Met het stimuleren van natuurinclusief en circulair bouwen, de verduurzamingsopgave en het levensloopbestendig maken van bestaande en nieuwe woningen vragen we om gebruik te maken van meekoppelkansen voor een klimaatbestendige en klimaat- adaptieve woonomgeving".

In het Plan van aanpak van het NOVI-gebied Zuid-Limburg (op 13 januari jl. ter informatie toegezonden aan Provinciale Staten) zijn 'Sterke en gezonde steden' als een van de drie grote opgaven voor Zuid-Limburg benoemd. Het gaat daarbij om een samenhangende aanpak van de opgaven m.b.t. het woningaanbod (omvang, kwaliteit, betaalbaarheid), de verduurzamingsopgave van woningen en woonomgeving en om de aanpak van de hardnekkige sociale en gezondheidsachterstanden.

(Tijdstip vergadering: 1:57:15)

2. CDA

Vraag 9

CDA - Vraag naar heldere toezegging over monitoring/nulmeting: Krijgen wij dat stuk, hoe gaat dat eruit zien? Kan die nulmeting en monitoring een instrument zijn (verwijst ook naar vraag van inspreker Glastuinbouw Nederland)?

Reactie:

Gedeputeerde Dritty heeft met [toezegging 8888](#) toegezegd “de Statenwerkgroep Omgevingsvisie en –verordening voorlopig voort te zetten. a. In de komende periode worden PS (o.a.) op deze wijze, naast het proces van de omgevingsverordening, betrokken bij de vervolgacties van de Omgevingsvisie: ontwerpend onderzoek en monitoring”.

Vraag 10

CDA - CDA vindt het belangrijk dat mogelijkheid voor zonneweides als tijdelijke bestemming of een voorbestemming wordt onderzocht.

Reactie:

Diverse gemeenten stellen een omgevingsvergunning op of nemen reeds in hun bestemmingsplannen op dat zonneweides tijdelijk van aard zijn. Zoals aangegeven in de Nota van Zienswijzen (blz. 128) kennen zonneparken een levensduur van ±25 jaar. Aanvullend nemen wij in onze provinciale omgevingsverordening een instructieregel op waarmee het omgevingsplan een verplichting kent tot het verwijderen van het zonnepark na beëindiging van de activiteit.

Vraag 11

CDA - Hoe monitoren we herbegrenzing en opruimen van ‘ouwe meuk’ en VAB’s?

Reactie:

Gedeputeerde Dritty heeft aangegeven een verduidelijkende notitie uit te werken inzake glastuinbouwbeleid in de Omgevingsvisie en voorafgaand aan de PS behandeling op 9 april 2021 PS toe te zenden. In de bijlage van deze mededeling portefeuillehouder vindt u ook de verduidelijkende notitie inzake Ontwikkelingsmogelijkheden glastuinbouw in de Provinciale Omgevingsvisie.

Aanvullend, het E’til heeft twee maal het leegstaand agrarisch vastgoed gemonitord (exclusief glastuinbouw). Het gaat daarbij om de peildatum 31-12-2015 (levering 2017) en 31-12-2017 (levering 2019). Sloop van leegstaand agrarisch vastgoed is tot nog toe niet gemonitord.

Via de monitoring in het kader van de Omgevingsvisie zal het grondgebruik in Limburg in kaart worden gebracht.

(Tijdstip vergadering: 1:43:50 & 2:29:10).

Vraag 12

CDA - CDA geeft het belang van levendige centra aan.

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Dritty tijdens Cie RLN 12/03: De Omgevingsvisie hangt als strategisch kader boven onze diverse beleidskaders waarin we ook ingaan op levendige centra. GS is aan het bezien hoe we gewenste ontwikkelingen in het fysieke, economische en sociale domein van een impuls voor de toekomst kunnen voorzien. Hierbij proberen we ook lessen te leren uit het verleden (o.a. IBA en Ruimte voor Ruimte).

(Tijdstip vergadering: 1:57:15)

3. Lokaal Limburg

Vraag 13

Lokaal Limburg - Komen er verdienmogelijkheden voor de landbouw in het kader van landschapsbeheer? (verwijst naar Nota van Zienswijzen Hoofdstuk 3, landbouw – landschapsbeheer)

Reactie:

In de Nota van Zienswijzen (blz.258) geven we aan: “Ofschoon natuur- en landschapsbeheer niet een zelfstandig verdienmodel is of kan zijn, zien wij het wel als mogelijk onderdeel van een hybride

businessmodel binnen de agrarische sector. Het Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) zal vanaf 2023 in lijn worden gebracht met de uitgangspunten van het EU-beleid. Hierbij zal worden meegenomen dat de financiering van onder andere eco-diensten dan rechtstreeks zal gaan verlopen.

Voor het GLB komt er een 'Nationaal Strategisch Programma', dat Rijk en provincies samen opstellen en aansturen, en dat in het teken staat van de noodzaak om een toekomstbestendige landbouw te realiseren. Dit betekent dat Europese middelen deels worden ingezet op eco-regelingen om agrariërs aan te moedigen om landbouwpraktijken toe te passen die gunstig zijn voor het klimaat, de biodiversiteit en het milieu.

Vraag 14

Lokaal Limburg - Hoe komen voedselbossen terecht in het ruimtelijk bestand? Is dit onderdeel van de landbouw? Is dit aan iedereen vrij om te doen? Worden daar eisen aan gesteld (aan ondernemers en exploitanten)? (verwijst naar Nota van Zienswijzen Hoofdstuk 5)

Reactie:

Zoals aangegeven in de Nota van Zienswijzen (blz. 160) zijn voedselbossen vormen van land- en tuinbouw die aansluiten bij natuurinclusieve land- en tuinbouw en vraaggestuurde concepten als voedselgemeenschappen.

Voedselbossen vinden in provinciaal beleid hun plek binnen het 'Actieplan natuurinclusieve landbouw'. Daarnaast wordt er ook binnen het 1 Miljoenbomenplan ruimte gemaakt voor voedselbossen. Wegens het nieuwe karakter van voedselbossen wordt er mogelijk nog aanvullend beleid ontwikkeld (Nota van Zienswijzen blz. 208).

De bestemming van voedselbossen is afhankelijk van doelstelling(en) van het betreffende voedselbos: agrarische polycultuur, natuur, houtproductie, beleving, educatie. Dit vraagt om een maatwerkaanpak. Het concreet bestemmen van het voedselbos is een gemeentelijke bevoegdheid. Het aanvullende beleid zal met name faciliterend van aard zijn, indien wenselijk en/ of noodzakelijk.

Vraag 15

Lokaal Limburg - Als agrariër productenrange wil uitbreiden (bijv. met biologische producten voor thuisverkoop) en daarom beperkte glasopstand bij pand wil realiseren dan is dit nu niet mogelijk in het kader van de bestaande afspraken. Kunnen we afspraken ook in het kader van dat licht nog een keer bezien?

Reactie:

Gedeputeerde Drippy heeft aangegeven een verduidelijkende notitie uit te werken inzake glastuinbouwbeleid in de Omgevingsvisie en voorafgaand aan de PS behandeling op 9 april 2021 PS toe te zenden.

Bijgevoegd vindt u deze mededeling portefeuillehouder inzake Ontwikkelingsmogelijkheden glastuinbouw in de Provinciale Omgevingsvisie.

(Tijdstip vergadering: 1:43:50 & 2:29:10).

Vraag 16

Lokaal Limburg - Discussie over invoering van groene bergingen: Hoe zit het met het fenomeen groene bergingen i.r.t. uitspoeling en infiltratie in de grond? Beseffen we dat dit vooral vanuit het Waterschap aangelegd wordt en zijn we daar gelukkig mee?

Reactie:

Met 'groene bergingen' kunnen verschillende zaken bedoeld zijn. Wij gaan er van uit dat hier bedoeld is de tijdelijk berging van water tijdens hevige stortbuien in vijvers, wadi's etc. zodat deze niet op beken en kwetsbare waterlopen hoeven te worden gestort, waarbij de vijvers via de werking van planten kunnen bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit.

Bij het infiltreren van water in de grond is altijd aandacht nodig voor de kwaliteit van het grondwater. Dit staat aangegeven in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027. We hebben hierin aangekondigd om de handleiding afkoppelen te gaan herzien.

Daarnaast geldt dat indien water vanuit de groene berging in de bodem infiltreert daarvoor de regels van het Besluit lozen buiten inrichtingen wetten.nl - Regeling - Besluit lozen buiten inrichtingen - BWBR0029789 (overheid.nl) geldt.

Vraag 17

Lokaal Limburg - Beantwoording van technische vragen over het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor geeft aan dat er een programma Robuuste Buisleidingen is, en dat er nog een aantal knelpunten zijn in o.a. sluizen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen per schip. Hoe staat het met de vorderingen op dit gebied? Hoe pakken we de nieuwe voorgestelde vormen van transport van gevaarlijke stoffen aan en is daar ruimtelijk mogelijkheid voor?

Reactie:

We onderschrijven het belang van de modal shift. De shift naar meer vervoer via water is zeker onze ambitie. De robuustheid van water (in het bijzonder de Maasroute) is dankzij de provincie Limburg hoog op de agenda gekomen. Zelfs de aanpassing van twee voor Limburg cruciale stuwen (Grave en Weurt) is in de 1^e tranche van het Groeifonds geland. De toekenning hiervan heeft nog niet plaatsgevonden. In uw vraag lijkt opgesloten te liggen dat deze beide sluizen zouden worden aangepast vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen. Dat is niet het geval. Deze sluizen hebben een algehele opwaardering nodig voor de scheepvaart in zijn geheel, dus los van gevaarlijke stoffen.

De verlenging van het ammoniakconvenant Chemelot is ingegeven om het vervoer van ammoniak per spoor zo veel als mogelijk te voorkomen. Dit jaar dient de provincie samen met het ministerie van I&W en Chemelot hier goede afspraken over te maken. Hierbij past wel de opmerking dat vervoer over spoor een veiligere vorm van transport is dan vervoer over de weg.

Tenslotte is in het Groeifonds ook alle inzet gericht op buizen, waarmee ook gassen op een veilige manier kunnen worden vervoerd.

Medio 2021 zal naar verwachting een besluit worden genomen over de eerste tranche van het Groeifonds.

4. Partij voor de Dieren

Vraag 18

Partij voor de Dieren - U geeft technische bezwaren voor omgevingswaarden van endotoxinen, maar daarmee geeft u nog geen antwoord op de dringende vraag over bescherming van de volksgezondheid rond intensieve veehouderijen. Andere provincies hebben hier via de Omgevingsverordening wel kaders voor (bijv. Noord-Brabant). We nodigen u uit deze kaders te betrekken bij de voorbereiding van de Omgevingsverordening.

Vraag tijdens beantwoording in 2^e termijn: Wat gaat u concreet doen voor gezondheid van omwonenden in Nederweert en op andere plekken?

Reactie:

In aanvulling op de mondelinge beantwoording van Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03 (*Tijdstip vergadering: 1:49:25 & 2:32:45*):

Zoals aangegeven in de [Beantwoording van de Schriftelijke Vragen inzake luchtkwaliteit en Covid-19 sterfte, d.d. 19-1-2021](#) zijn er wettelijke normen voor de concentraties luchtverontreinigende stoffen vastgelegd in de Wet Luchtkwaliteit (titel 5.2 Wet Milieubeheer). De luchtkwaliteit in Limburg wordt continu gemonitord. Daartoe beschikt de provincie over een eigen provinciaal meetnet. Dit meetnet van permanente meetstations is een aanvulling op het landelijke meetnet van het RIVM en stelt ons en onze regionale partners in staat inzicht te krijgen in de luchtkwaliteit op regionaal en lokaal niveau, de regionale en stedelijke achtergrondconcentraties van stikstofdioxide en fijnstof en de concentraties op locaties die door landbouw (verkeer of industrie) belast worden.

In het kader van de Monitor die n.a.v. de Omgevingsvisie Limburg wordt uitgewerkt, zullen we ook gezondheid en veiligheid aan de hand van een aantal indicatoren in beeld brengen.

In de Brabantse Zorgvuldigheidsscore kan een veehouder scoren op een schaal van 1 tot 10. Hierbij wordt een maatlat gehanteerd (gericht op o.a. gezondheid, fysieke omgeving, dierwelzijn en biodiversiteit) met toekenning van punten bij specifieke inzet. Een bedrijf krijgt ontwikkelruimte als het een 7,25 of hoger haalt.

In de Limburgse Uitvoeringsagenda Vitale Veehouderij voor een gezonde en duurzame leefomgeving stellen we in plaats hiervan doelen centraal, stellen we bij een nieuwe ontwikkeling voorop wat op omgevingsniveau noodzakelijk is en willen we wenselijke innovaties niet belemmeren door een restrictieve (niet gebiedsgerichte) maatlat.

Vanwege significante ontwikkelingen (wet- en regelgeving; technieken) heeft het Platform Vitale Veehouderij het initiatief genomen de normstellingen zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda vitale veehouderij nader te bezien. Mogelijke wijziging zal via een wijziging van de Omgevingsverordening Limburg verankerd worden. Uiteraard wordt een wijziging van de Omgevingsverordening voorgelegd aan PS.

Voor wat betreft de bescherming van de volksgezondheid rond intensieve veehouderijen volgen wij de Rijksaanbevelingen voortkomende uit het VGO III onderzoek ('Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III'). Begin maart heeft LNV aangegeven dat de onderzoeksresultaten vertraagd zijn a.g.v. COVID-19 en dat de inschatting is dat het totale VGO-III-onderzoek eind 2024 wordt afgerond.

Zoals gesteld in de beantwoording van de zienswijzen geldt ten aanzien van gezondheid in bredere zin dat de provincie de ambitie heeft om daar waar zij betrokken is naast haar wettelijke taken en doelen inzet op het bevorderen van mogelijk verbinding tussen diverse thema's om te komen tot betere, integrale oplossingen. Behalve inhoudelijke ambities is hier ook de samenwerking tussen partners van groot belang. De provincie wil voorop lopen in het samen met de partners gaandeweg ontwikkelen van een manier van samenwerken die de kwaliteit en dus de gezondheid als gevolg van te maken keuzes bevordert. Een goede maatwerkgerichte agendering – ook in de breedte - van opgaven in hun samenhang en juiste scope, waar zinvol aan het begin van trajecten en projecten en met betrokkenheid van relevante partners alsook de burger, hoort daarbij.

Vraag 19

Partij voor de Dieren - De ontwikkelingsgebieden IV zijn geschrapt maar binnen de bestaande bestemmingsplannen (gebaseerd op het oude kader) is hier wel nog steeds ruimte voor. De provincie kan haar bevoegdheden gebruiken (via een aanwijzing) om die bestemmingen te schrappen. Gaat het College dat doen?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03.

Vigerende vergunningen kunnen niet zomaar worden geschrapt.

Met het schrappen van de Ontwikkelingsgebieden IV uit het provinciale beleid willen we de ontwikkeling van *nieuwe* locaties voor intensieve veehouderij-activiteiten tegengaan, omdat er voldoende ruimte is voor hergebruik en doorontwikkeling van bestaande locaties waar ondernemers hun bedrijfsactiviteiten stoppen. Bestaande IV-bedrijven kunnen doorontwikkelen, wanneer passend binnen wet- en regelgeving.

(Tijdstip vergadering: 2:05:35).

Vraag 20

Partij voor de Dieren - De integrale herijking van kwetsbare gebieden is bedoeld als een integratie en afstemming van meerdere kaders. Kunnen we erop rekenen dat het beschermingsniveau van natuur, milieu en gezondheid er in ieder geval niet op achteruit gaat?

Reactie:

Met de integrale herijking wordt gestreefd naar verduidelijking, vereenvoudiging en het gerichter kunnen inzetten (financiële) instrumenten. Bij de integrale herijking van kwetsbare gebieden wordt het huidige beschermingsniveau voor natuur, milieu en gezondheid gehandhaafd.

Vraag 21

Partij voor de Dieren - Het college houdt alle opties open m.b.t. vrijkomende agrarische gronden. Kan de gedeputeerde garanderen dat er niet opnieuw permanente stikstofuitstoot zal zijn vanaf vrijkomende agrarische gronden?

Dit kan bijvoorbeeld door slimme combinaties van gasloze woningbouw, natuurontwikkeling en kringlooplandbouw. Is dat ook de inzet van het College?

Reactie:

Vrijkomende agrarische gronden blijven overwegend in agrarisch gebruik. In de Omgevingsvisie erkennen we dat de druk op grond groot is. In de ontwerp-Omgevingsvisie Limburg wordt meerdere malen het 'Limburgs Aanvalsplan Stikstof' genoemd. Vanuit het 'Limburgs Aanvalsplan Stikstof' wordt op dit moment gewerkt aan een probleemgerichte gebiedsaanpak. Door middel van deze aanpak wordt ingezet op een vermindering van stikstofemissies (en daarmee vermindering van de depositie

op natuur) door middel van bronmaatregelen.

We verwijzen hiervoor naar de [Mededeling portefeuillehouder Limburgse stikstofanalyses en afdoening toezegging 8770](#).

Vraag 22

Partij voor de Dieren - Is GS bereid om een Programma op te stellen voor het thema landschap? Niet alleen de meest bijzondere landschappen verdienen bescherming. In een dergelijk programma zouden specifieke landschappelijke waarden die nu buiten de door wet- en regelgeving formeel beschermde gebieden vallen, nader geduid kunnen worden en maatregelen worden afgesproken om deze te beschermen. Is GS bereid om een Programma Landschap op te stellen als concrete uitwerking van de Omgevingsvisie en daar dan de Milieufederatie, TBO's en andere bij het landschap betrokken organisaties bij te betrekken?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03: een apart Programma Landschap zou naast de Natuur- en Waterprogramma's die worden uitgewerkt, kunnen zorgen voor een stapeling van nog meer normen. Het kan afbreuk doen aan de afwegingsruimte die we nu met elkaar hebben en zouden moeten behouden. Landschap komt op verschillende plekken in de Omgevingsvisie terug en GS zijn van mening dat in Omgevingsvisie ook sturende elementen t.a.v. landschap zijn opgenomen (o.a. de Zonneladder).
(Tijdstip vergadering: 1:36:33).

In aanvulling hier op:

Wij zijn om bovenstaande redenen geen voorstander van een apart Programma Landschap. In het kader van de Omgevingsvisie en de uitwerkingen die daarop volgen spannen wij ons in om de bijzondere landschappelijke waarden in Limburg te behouden en te ontwikkelen. Hierbij willen wij 4 punten met name noemen:

- 1) Er is in de POVI geen afname van het aantal gebieden met beschermingsbeleid vanuit landschappelijke waarden. Ook is het beleid (nagenoeg) hetzelfde en geen verzwakking: Groen blauwe mantel, beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg en Natuurnetwerk Limburg. Bij elkaar betreft dit een groot deel van het oppervlakte van Limburg.
- 2) Recent is door uw Staten de investeringsagenda/ nota Landschap verbindt Limburg vastgesteld. Hiermee is een kader geschept voor cofinanciering van concrete kleinere fysieke projecten, projecten in het kader van vermaatschappelijking van landschap en natuur en proceskosten/ transitiekosten voor de Nationale parken.
- 3) Er doen zich grote kansen voor om in het kader van de NOVI gebieden De Peel en Zuid-Limburg, het Programma Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de transitie van de drie Nationale parken gekoppeld aan de maatschappelijke opgaven tot versterking van de landschappelijke kernkwaliteiten te komen. Wij ondersteunen deze processen. Samen met de regio's in Limburg geven wij hier (in verschillende rollen) invulling aan.
- 4) Mede irt 3 willen wij de bescherming en ontwikkeling van landschap en ruimtelijke kwaliteit organiseren gekoppeld aan de grote maatschappelijke opgaven en transities: landbouw, duurzame energie, klimaatadaptatie, etc. De provinciale cofinanciering van een landschappelijke verdieping i.k.v. de RES Zuid-Limburg is daar een voorbeeld van. Om de samenhang te overzien van alle grote opgaven organiseren wij samen met de regio's ontwerpend onderzoek.

Vraag 23

Partij voor de Dieren - Binnen bestaande bestemmingsplannen zijn volgens beantwoording nog steeds uitbreidingsmogelijkheden. Is het College bereid om middels direct werkende regels de bescherming [van de unieke kwaliteiten van het Heuvelland] ook van toepassing te laten zijn op bouwplannen die passen binnen bestaande bestemmingsplannen?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03: Vigerende vergunningen kunnen niet zomaar worden geschrapt.

(Tijdstip vergadering: 2:05:35).

Vraag 24

Partij voor de Dieren - Verdozing: Waarom worden er geen eisen gesteld aan de duurzaamheid van

het toenemende vervoer waaraan je als provincie meewerkt? Bij ruimtelijke vergunningverlening moeten we nu al de aan en toevoer naar gebouwen meenemen. Waarom doen we dit dan niet bij distributiecentra via regels in de Omgevingsverordening?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

Vanuit de Wet Ruimtelijke Ordening en straks de Omgevingswet moet rekening gehouden worden met de omgeving. De meeste gedetailleerde regels hiervoor zitten in bestemmingsplannen van gemeenten. Vanuit het subsidiariteitsbeginsel ligt de verantwoordelijkheid hiervoor ook primair bij de gemeenten.

Bij (toetsing van) bestemmings-/projectplannen wordt daarnaast gekeken naar o.a. verkeerscirculatie, mogelijke overlast, mogelijke overschrijding van waarden. Daarbij wordt uitgegaan van de bestaande wettelijk kaders.

(Tijdstip vergadering: 2:05:50 & 2:36:00).

5. GroenLinks

Vraag 25

GroenLinks - Er wordt gesteld dat nieuwe grootschalige voorzieningen in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg worden gevestigd op toekomstbestendige locaties. Wat zijn nu eigenlijk die toekomstbestendige locaties? Wij vragen ons af of dit voldoende concreet geformuleerd is.

Reactie:

Zoals ook beschreven in de Nota van Zienswijzen wordt op lokaal niveau afgewogen of een locatie een toekomstbestendige locatie is, en is afhankelijk van het initiatief. Overwegingen die aan de orde zijn bij de afweging of een locatie toekomstbestendig is, zijn onder andere: ligging van de locatie ten opzicht van percelen en daarmee samenhangende vervoersbewegingen (al dan niet door kernen), synergie met bestaande bedrijfsactiviteiten, fysieke ontwikkelingsmogelijkheden gelet op omgevingskwaliteit en leefbaarheid en het investeringsvolume ten opzichte van de bestaande voorzieningen.

Een toekomstbestendige locatie kan de huidige locatie betreffen, maar ook een locatie op afstand (eventueel een vrijkomende agrarische bedrijfslocatie), nabij een bestaand cluster agrarische bedrijven of een bedrijventerrein. Dit is maatwerk.

Vraag 26

GroenLinks - Focus ligt nu op de meest bijzondere landschappen. Gevaar is dat andere gebieden vogelvrij zijn, met kans op verrommeling. GS geeft aan dat deel is weggelegd voor gemeenten. Wij pleiten net als NMF voor zorgvuldig gebruik van landschap en daar zou je dus garanties voor kunnen inbouwen. Is GS ertoe bereid een Programma Landschap te maken?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

een apart Programma Landschap zou naast de Natuur- en Waterprogramma's die worden uitgewerkt, kunnen zorgen voor een stapeling van nog meer normen. Het kan afbreuk doen aan de afwegingsruimte die we nu met elkaar hebben en zouden moeten behouden. Landschap komt op verschillende plekken in de Omgevingsvisie terug en GS zijn van mening dat in Omgevingsvisie ook sturende elementen t.a.v. landschap zijn opgenomen (o.a. de Zonneladder).

(Tijdstip vergadering: 1:36:33).

In aanvulling hier op:

Wij zijn om bovenstaande redenen geen voorstander van een apart Programma Landschap In het kader van de Omgevingsvisie en de uitwerkingen die daarop volgen spannen wij ons in om de bijzondere landschappelijke waarden in Limburg te behouden en te ontwikkelen. Hierbij willen wij 4 punten met name noemen:

- 1) Er is in de POVI geen afname van het aantal gebieden met beschermingsbeleid vanuit landschappelijke waarden. Ook is het beleid (nagenoeg) hetzelfde en geen verzwakking: Groen blauwe mantel, beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg en Natuurnetwerk Limburg. Bij elkaar betreft dit een groot deel van het oppervlakte van Limburg.
- 2) Recent is door uw Staten de investeringsagenda/ nota Landschap verbindt Limburg

vastgesteld. Hiermee is een kader geschept voor cofinanciering van concrete kleinere fysieke projecten, projecten in het kader van vermaatschappelijking van landschap en natuur en proceskosten/ transitiekosten voor de Nationale parken.

- 3) Er doen zich grote kansen voor om in het kader van de NOVI gebieden De Peel en Zuid-Limburg, het Programma Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de transitie van de drie Nationale parken gekoppeld aan de maatschappelijke opgaven tot versterking van de landschappelijke kernkwaliteiten te komen. Wij ondersteunen deze processen. Samen met de regio's in Limburg geven wij hier (in verschillende rollen) invulling aan.
- 4) Mede irt 3 willen wij de bescherming en ontwikkeling van landschap en ruimtelijke kwaliteit organiseren gekoppeld aan de grote maatschappelijke opgaven en transities: landbouw, duurzame energie, klimaatadaptatie, etc. De provinciale cofinanciering van een landschappelijke verdieping i.k.v. de RES Zuid-Limburg is daar een voorbeeld van. Om de samenhang te overzien van alle grote opgaven organiseren wij samen met de regio's ontwerpend onderzoek.

Vraag 27

GroenLinks - Het is vooralsnog bescheiden waarom er geen hogere ambities voor circulaire economie is. Waar is het verbinden, stimuleren, verkennen, het delen?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

De ruimtelijke impact van circulariteit is nog niet duidelijk. Om deze reden is het lastig hier daarom aan de voorkant al hele scherpe keuzes in te maken aangezien het afwachten is hoe die uitpakken.

Aanvullend, in het beleidskader Circulaire Economie Limburg 2.0 (vastgesteld PS 5 oktober 2020) hebben we de ambitie opgenomen dat wij streven naar een Limburgse economie die in 2030 50% minder primaire grondstoffen (mineralen, metalen en fossiel) gebruikt en die in 2050 volledig circulair is. Voor de periode 2020-2023 werken we aan een circulaire economie waarin energie, grondstoffen, materialen en componenten (halfabricaten) zo lang mogelijk en weloverwogen van waarde blijven voor productie en consumptie. Daarmee leveren wij een duurzame en impactvolle bijdrage aan werkgelegenheid, innovatie en toegevoegde waarde voor Limburg.

We zijn gestart met de uitvoering en richten onze inzet op een vijftal actielijnen omdenken, samenwerking, het goede voorbeeld, delen en circulair agenderen. Rol provincie: ondersteuner, procesmanager, subsidient, partner, bevoegd gezag en financier

1. omdenken (innovatie en ondernemerschapsbevordering),
2. samenwerking (investeren in Limburgse iconketens),
3. het goede voorbeeld (Provincie als launching customer),
4. delen (verbinden van agenda's en leren van elkaars ervaringen)
5. circulair agenderen (Limburgse aanpak op de nationale en Europese agenda).

(Tijdstip vergadering: 1:46:45).

Vraag 28

GroenLinks - Lage grondwaterstanden: wie geef je voorrang bij waterschaarste en wat is een goede verdeling? Wat zijn hiervoor de indicatoren?

Reactie:

Zoals aangegeven in het Ontwerp Waterprogramma dat aan uw Staten is aangeboden bij de stukken van de Omgevingsvisie bestaat hiervoor de verdringingsreeks oppervlaktewater (blz. 30 Ontwerp Waterprogramma). Deze is gebaseerd op art. 2.1 van het Waterbesluit en geeft een rangorde van maatschappelijke en economische behoeften, die bij (dreigende) watertekorten bepalend is voor de verdeling van het beschikbare oppervlaktewater.

Vraag 29

GroenLinks - In de Omgevingsvisie wordt gesproken over haalbaar en betaalbaar waterbeleid. Hoe zit het met het draagvlak voor waterbeleid? En draagvlak bij wie? Nogal verschil of je kiest voor boeren of industrie of natuur bijvoorbeeld.

Reactie:

Ook draagvlak is een belangrijke randvoorwaarde bij de verschillende opgaven waar we voor staan (zie blz. 14 en 175) van de Omgevingsvisie.

Het Provinciaal Waterbeleid wordt, op basis van de Omgevingsvisie Limburg, uitgewerkt in het

Provinciaal Waterprogramma 2022-2027. Draagvlak voor dit waterprogramma vinden wij belangrijk. Het waterprogramma is daarom opgesteld met behulp van een participatietraject, waarin is gesproken met de belangrijkste partijen. Onder meer, het Waterschap Limburg, de Limburgse gemeenten, Staatsbosbeheer, Limburgs Landschap, Natuurmonumenten, de Limburgse natuur en Milieufederatie, de Limburgse Land en Tuinbouwbond, Rijkswaterstaat, het ministerie van I&M, de Limburgse waterleidingmaatschappij, de provincie Brabant en de omringende waterschappen en de commissie Ruimte, landbouw en Natuur van uw staten. Het hieruit voortkomende ontwerp-waterprogramma wordt voor een ieder ter visie gelegd en de reacties worden meegenomen in het vast te stellen waterprogramma. We vertrouwen er op hiermee voldoende in draagvlak voor het plan te hebben voorzien. Ook bij de verdere uitvoering van de in het plan voorzien maatregelen en gebiedsaanpak blijft draagvlak belangrijk.

Vraag 30

GroenLinks - M.b.t. stiltegebieden staat er geen ambitie over hoeveel en hoe groot? Hoe moet je dat dan doen? En hoe ga je hierin samenwerken?

Reactie:

De ambitie is het handhaven van de beschermde gebieden (omvang 17.924 ha), het wegnemen van knelpunten en, waar nodig, het verbeteren van het geluidkarakter van stiltegebieden. Wij doen dit via het aanwijzen van de stiltegebieden en verbodsbepalingen in de Omgevingsverordening. In de Ontwerp Omgevingsverordening worden bovendien instructieregels opgenomen, waarmee wij gemeenten oproepen om in hun omgevingsplan rekening te houden met de kernkwaliteiten van de gebieden.

6. Partij van de Arbeid

Vraag 31

PvdA - Wat verandert door de toevoeging van de term bruto op blz. 66 (productie/werklocaties)?

Reactie:

Bruto is ruimtebeslag van een bedrijventerrein gemeten vanaf buitengrens (bruto contour). Netto is de uiteindelijk uit te geven ruimte (bruto minus oppervlakte nodig voor o.a. groen, waterberging en wegen). Het is relevant om in Omgevingsvisie een bruto cijfer aan te geven om onduidelijkheid te voorkomen en aangezien ten tijde van planvorming er alleen zicht is op de bruto-omvang.

Vraag 32

PvdA - Hoe wordt grootschalig gedefinieerd met betrekking tot mestbewerking en -verwerking? (hoe vaak zijn nieuwe initiatieven direct grootschalig?)

Reactie:

De Provincie Limburg heeft de term 'grootschalig' met betrekking tot mestbewerking en -verwerking niet als zodanig gedefinieerd.

Zowel de gemeenten in Noord-Limburg als Midden-Limburg hebben regionaal beleid opgesteld met uitgangspunten voor nieuwe initiatieven voor mestbewerking en -verwerking (actie komt voortkomende uit POL2014). Het regionale (vestigings)beleid voor mestbewerking en -verwerking is benoemd en vastgelegd in de 'Regionale visie land- en tuinbouw Noord-Limburg' en de beleidsregel 'Leidraad regionale mestverwerking Midden-Limburg', als resultante van de uitwerking van het 'Regionaal programma landbouw en natuur Midden-Limburg'. Beide visies zijn als zodanig opgenomen in de bestuursafspraken die we hebben afgesloten met alle Limburgse gemeenten en verankerd in de Geconsolideerde (Provinciale) Omgevingsverordening Limburg.

Ten aanzien van toezegging 8825 Provinciale beleidslijn mestverwerkende installaties is een mededeling portefeuillehouder in voorbereiding. Deze wordt naar verwachting in april aan Provinciale Staten toegezonden. Aangezien de bestaande bestuursafspraken uitgaan van de voorkeur van vestiging van grootschalige initiatieven op bedrijventerreinen en gezien het draagvlak van deze afspraken bij de gemeenten wordt het op dit moment niet nodig en wenselijk geacht om samen met de gemeenten een proces in te gaan om een provinciale beleidslijn uit te werken.

Vraag 33

PvdA - Vanuit VTH wordt gezegd dat er aan gewerkt wordt en in de MER wordt het belang benoemd. Waarom komt het hier niet terug? In de vorige vergadering heeft u gezegd deze teksten tegen het licht te houden. Waarom heeft dit niet tot een wijzigingsvoorstel geleid?

Reactie:

In aanvulling op de beantwoording van [vraag 35](#) van de eerdere schriftelijke (technische) vragen: De belangen van omwonenden worden op verschillende manieren meegenomen: operationele kaders en de te beschermen kwaliteiten staan in gemeentelijke kaders. Gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat bij het faciliteren van initiatieven voldoende rekening wordt gehouden met leefkwaliteit, gezondheid en draagvlak bij omwonenden. De provincie probeert in een vroeg stadium betrokken te zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeenten betrokken en draagt daarbij zorg voor de borging van de provinciale belangen (waaronder ook de belangen zoals genoemd bij het hoofdstuk Veiligheid en Gezondheid). Daarnaast werken wij intensief samen met gemeenten, corporaties, instellingen, veiligheidspartners (waaronder de Veiligheidsregio's als belangrijke adviseur maar ook landelijke veiligheidsorganisaties zoals Defensie), GGD'en, bedrijven en burgers aan een integrale aanpak van de veiligheid en leefbaarheid in steden en dorpen en aan de gezondheid van de inwoners (blz.43 Omgevingsvisie).

Gezien het bovenstaande en aangezien de tekst in de Omgevingsvisie m.b.t. het uitvoeren van onze (wettelijke) taken op het gebied van omgevingskwaliteiten (VTH) moet worden gelezen in combinatie met de rest van het hoofdstuk Veiligheid en Gezondheid (en de andere POVI-hoofdstukken), heeft dit niet geleid tot aanpassing van de teksten.

Zoals gesteld in de beantwoording van de zienswijzen geldt ten aanzien van gezondheid in bredere zin dat de provincie de ambitie heeft om daar waar zij betrokken is naast haar wettelijke taken en doelen inzet op het bevorderen van mogelijk verbinding tussen diverse thema's om te komen tot betere, integrale oplossingen. Behalve inhoudelijke ambities is hier ook de samenwerking tussen partners van groot belang. De provincie wil voorop lopen in het samen met de partners gaandeweg ontwikkelen van een manier van samenwerken die de kwaliteit en dus de gezondheid als gevolg van te maken keuzes bevordert. Een goede maatwerkgerichte agendering – ook in de breedte - van opgaven in hun samenhang en juiste scope, waar zinvol aan het begin van trajecten en projecten en met betrokkenheid van relevante partners alsook de burger, hoort daarbij.

Vraag 34

PvdA - Nog altijd is niet helder waarom belangen qua concreetheid zo uiteenlopen.

Reactie:

Mondeling beantwoord door gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN:

Aan het begin van ieder hoofdstuk staan in een cirkel de hoofdpunten aan provinciale belangen voor dat thema. Dat is mede om de lezer te helpen door aan te geven wat de essentie van het hoofdstuk is. Echter, de gehele integrale tekst is van belang voor het duiden van de provinciale belangen en de doorvertaling naar de Omgevingsverordening.

(Tijdstip vergadering: 1:56:516)

Vraag 36

PvdA - U heeft toegezegd naar de tekst te kijken voor werklocaties i.r.t. de discussie over verdozing. Waarom heeft dat niet geleid tot een tekstwijziging?

We kunnen ons vinden in de ladder, clusteren werkt alleen als het elders niet doet. Wat als de bestaande locaties vol zijn (bijv. greenport)? Is er een maximum?

De mogelijke verplichting tot het plaatsen van zonnepanelen wordt genoemd, maar andere zaken zien we niet terug:

- Groene wanden of daken?
- Voorwaarde kavelgrootte of -indeling?
- Hoe zorgen we dat uitbreiding of nieuwvestiging aansluit bij de lokale arbeidsmarkt?

Reactie:

Deels zijn deze vragen beantwoord in eerdere schriftelijke technische vragen [vraag 44](#), [45](#), [46](#).

Het is een beleidskeuze als bestaande locaties “vol” zijn of je nieuwe uitbreidingsruimte wil creëren voor werklocaties. Tegen 2030 kan zich die vraag op bepaalde plekken in Limburg gaan voordoen. Daarvoor beschrijft de Omgevingsvisie (een herijking van) de regionale bestuursafspraken voor Noord-, Midden- en Zuid-Limburg, waarbij we in onderlinge afstemming tussen gemeenten en

provincie moeten bezien of en hoe je die toekomstige vraag van de logistieke sector wil/kan accommoderen. Daarbij zet de provincie nu vanuit het missie gedreven economische beleidskader (MEB) in op de meer innovatie delen van de logistiek met een hogere toegevoegde waarde en gerelateerd aan de aanwezige industrie. Daarbij wordt ook gekeken naar de aansluiting met de arbeidsmarkt. Via een ruimtelijk plan, zoals een omgevingsvisie, kun je niet op dat arbeidsmarktaspect sturen.

Gezien de noodzaak van energietransitie en de potentie van daken voor zonnepanelen, wordt inderdaad overwogen om voor nieuwe gebouwen te bezien of dit verplicht kan worden. Ook vergroening van werklocaties wordt gestimuleerd, maar verplichting tot groene daken/wanden wordt niet overwogen. Kostentechnisch en qua type bedrijfsgebouwen is dit op bedrijventerreinen lastig realiseerbaar. Meer groen op bedrijventerreinen richt zich vooral op de inrichting van die terreinen. V.w.b. voorwaarden stellen aan kavelgrootte of –indeling is gebiedsafhankelijk en relevant bij het maken van een bestemmingsplan. Generiek hier voorwaarden aan stellen vanuit een Omgevingsvisie is niet opportuun.

Vraag 37

PvdA - Hoe zorgen we dat integraliteit (rond landschap) terugkomt in monitoring? En dat we niet apart kijken naar bijv. areaal landbouwgrond, areaal werklocaties, enz.

Reactie:

Integraliteit is een belangrijk uitgangspunt en aandachtspunt voor de Omgevingsvisie. Dit geldt ook voor de monitoring. Daarbij is niet enkel het in kaart brengen van het grondgebruik van belang, maar ook de duiding. In deze duiding komt integraliteit (rond landschap) terug.

Gedeputeerde Drippy heeft met [toezegging 8888](#) toegezegd de Statenwerkgroep Omgevingsvisie en –verordening voorlopig voort te zetten in de komende periode. Daar zullen de deelnemers ook worden geïnformeerd over de vervolgacties van de Omgevingsvisie, waaronder monitoring.

Vraag 38

PvdA - Aangegeven wordt dat de Omgevingsvisie nog kan worden aangepast als er andere beslissingen worden genomen. Deze visie is straks het kader dat wij hebben om mee te geven aan GS en daarop worden verdere besluiten uitgewerkt. Als ik kijk bij Water, dan worden er veel problemen geformuleerd, maar wordt niet concreet wat de doelstellingen zijn.

Wat ons betreft is een van de kernpunten dat er op de lange termijn ook perspectief moet zijn op het halen van de wettelijke doelen. Niet omdat dat op papier staat, maar omdat dat gevolgen heeft.

Reactie:

Het Provinciaal Waterprogramma 20220-2027 is een uitwerking van de Omgevingsvisie Limburg. In het waterprogramma zijn de wateropgaven van de provincie Limburg uitgewerkt. Er is aangegeven hoe we de opgaven gaan realiseren, via het zelf aanpakken van gebieden in samenwerking met andere partijen, via regelgeving, vergunningen en via doorwerking richting het Waterschap Limburg en andere partijen. Het ontwerp waterprogramma leidt niet tot wijzigingen van de Omgevingsvisie. Wel is het waterprogramma aanleiding om de omgevingsverordening Limburg op een aantal onderdelen aan te passen. Dit zal na vaststelling van het waterprogramma door Provinciale Staten, bij een volgende herziening van de Omgevingsverordening aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

7. SP

Vraag 39

SP - Voor MAA, hier moeten we een verwijzing doen naar een nog te nemen besluit door GS en PS. Dit moet helder in de POVI worden geformuleerd. Hoe gaat de gedeputeerde dit pro-actief aanpassen?

Reactie:

Gedeputeerde Drippy heeft in de commissievergadering RLN van 15 januari 2021 toegezegd ([8887](#)) de passage in de Omgevingsvisie over MAA te actualiseren en in lijn te brengen met het PS besluit indien dit besluit voor vaststelling van de Omgevingsvisie plaatsvindt. Mocht het PS besluit over MAA na de behandeling van de Omgevingsvisie komen, dan wordt de POVI behandeld zoals deze op dat moment is. Als naderhand een besluit over MAA komt dat afwijkt van de Omgevingsvisie, dan wordt de Omgevingsvisie hierop aangepast.

Vraag 40

SP - Als we wijzigingen in kaders gaan aanbrengen en die worden 1 op 1 overgenomen in de POVI. Hoe is het onderlinge verband tussen de diverse kaders dan duidelijk voor iedereen en hoe maken we dat kenbaar? (ook 3.00,48)

Reactie:

Conform toezegging [8927](#) geven we middels een onderstaande verduidelijkende paragraaf antwoord op de vraag.

In de [mededeling Portefeuillehouder](#) inzake beantwoording technische vragen en het concept wijzigingsdocument Statenvoorstel Provinciale Omgevingsvisie Limburg, brief gedeputeerde Dritty van 24-2-2021 (GS 2021-5326) wordt reeds inzicht gegeven in het onderlinge verband tussen de POVI en diverse kaders:

'Het bewaken van de integraliteit van beleid (in de Omgevingsvisie) is een belangrijk aandachtspunt. Dit gebeurt door nieuw op te stellen (thematische) kaders en programma's in een vroeg stadium integraal te benaderen en rekening te houden met hoe dit beleid andere thema's beïnvloedt. Daarnaast is het van belang om te kunnen duiden wat dit voor gevolgen heeft voor alle onderdelen in de Omgevingsvisie (en de Omgevingsverordening).

De Omgevingsvisie heeft daardoor ook tot doel de integraliteit te bewaken en tot uitdrukking te brengen. Daarom wordt voorgesteld om bij de besluitvorming ten aanzien van nieuw beleid steeds duidelijk aan te geven hoe zich deze verhoudt tot de Omgevingsvisie en het bepaalde in de Omgevingsverordening. Eventueel noodzakelijke aanpassingen kunnen dan vervolgens periodiek gezamenlijk worden doorgevoerd in een actualisatie van de Omgevingsvisie (en/of Omgevingsverordening). Zo wordt versnippering (van procedures) van actualisaties voorkomen.'

Inwoners en bedrijven zullen met een goed functionerend DSO, aan de hand van actueel beleid, met een klik kunnen zien welke relevante beleidsaspecten op perceelniveau gelden. Dit kan nu ook reeds via het portaal ruimtelijkeplannen.nl.

Vraag 41

SP - Wanneer komt de notitie met de informatie over het DSO en aanverwante zaken richting de Staten? Bij hoeveel wethouders staat het sein op groen voor de implementatie van de Omgevingswet en bij hoeveel wethouders nog niet? Zou de Gedeputeerde dat kunnen en willen aanleveren?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Dritty tijdens Cie RLN 12/03:

Het college van GS onderstreept dat er in financiële zin en ICT-technisch allerlei zorgen leven. Dit heeft het college ook in IPO-verband vaker aangegeven. Het is belangrijk om ook door te kunnen gaan mocht de Omgevingswet er onverhoopt niet of slechts ten dele zijn op 1 januari. De minister zal daar in de loop van de komende weken verder helderheid over geven.

De notitie met informatie over de voorbereiding op "het werken onder de Omgevingswet" (waaronder het DSO) zullen we eind april/begin mei aan Uw Staten doen toekomen. Ook wij zijn bekend met het feit dat er bij veel decentrale overheden landelijk zorgen bestaan over de kosten van de omgevingswet. Daarnaast zijn er ook zorgen of de Landelijke voorziening DSO tijdig gereed is en door provincies, waterschappen en gemeenten voldoende kan worden getest.

We hebben als Provincie Limburg recent hierover in IPO-verband opnieuw onze zorgen kenbaar gemaakt.

In april vind er nog een bestuurlijk overleg plaats tussen minister en koepels. Aan de hand van de actuele informatie zullen wij uw Staten dan informeren over de stand van zaken. Hierbij zullen we ook de toezegging 8913 van voormalig gedeputeerde Koopmans betrekken.

Tot slot verwijzen we u hiervoor ook naar de beantwoording van vraag 12 in de [beantwoording van de \(technische\) vragen](#) uit de commissievergadering RLN 15 januari 2021.

8. PVV**Vraag 42, 43**

PVV - Hoe bindend is de zonneladder op dit moment?

Hoe gaan we controleren dat gemeenten zich gaan houden aan de zonneladder?

En hoe ziet dat uit tot aan de nieuwe omgevingswet?

PVV - Bij de behandeling van de PES staat dat we de verankering van de zonneladder moesten regelen bij de POVI en in de POVI staat dat je bij de kaders moet regelen die daaraan vooraf gaan. Dit was voor ons niet helemaal duidelijk.

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

Op dit moment geldt de interim zonneladder zoals we dit eerder reeds hebben gecommuniceerd. Zoals in de PES staat beschreven wordt de zonneladder verankerd in de Omgevingsvisie. De juridische doorwerking van de zonneladder vindt plaats in de Omgevingsverordening die nog door PS moet worden vastgesteld en vervolgens in werking treedt op 1 januari 2022 (inwerkingtreding Omgevingswet).

Recent is een brief naar gemeenten en RES'en gestuurd om dit onder de aandacht te brengen zodat ze in deze fase kunnen anticiperen op het aankomende, door de provincie nog vast te stellen instructieregels in de omgevingsverordening.

Indien een omgevingsvergunning of bestemmingsplan voor een zonnepark initiatief wordt opgesteld, dan wordt deze ook aan de provincie voorgelegd. Op deze wijze kan de provincie een initiatief toetsen op basis van de provinciale belangen en kaders.

(Tijdstip vergadering: 2:00:00)

Vraag 44

PVV - Hoe zorgen we dat inwoners een fijne leefomgeving houden en geen overlast ondervinden van windturbines? Kunnen hier richtlijnen aan gegeven worden en opgenomen worden in de POVI

Reactie:

Zoals beschreven in de [beantwoording van de \(technische\) vragen](#) uit commissievergadering RLN 15 januari 2021 is in de 'Mededeling portefeuillehouder inzake toegezegde informatie voorafgaand aan behandeling PES in PS' van 4 december 2020 door GS ingegaan op de normering van windturbines inzake veiligheid en gezondheid.

Daarin is met bijlagen geduid wat het nationale normenstelsel voor windturbines inhoudt, ter voorkoming van o.a. geluidhinder en veiligheidsrisico's. Tevens is een verwijzing naar een recent onderzoek van RIVM toegevoegd waarin wordt aangegeven dat met de bestaande normstelling de gezondheid van inwoners afdoende is geborgd. Na deze conclusie van het RIVM is een aanvullende afstandsnormen met gezondheid als argument niet te onderbouwen. Het ontbreekt daarbij tevens aan juridische mogelijkheden een afstandsnorm met dit argument in de verordening op te nemen.

Vraag 46

PVV - Er wordt gestreefd naar het aardgasvrij maken van zoveel mogelijk woningen. Nu blijkt dat deze maatregel niet kosten dekkend is. Hoe gaan we hier mee om? In de PES is aangegeven dat er geen verplichte afkoppeling komt. Hoe kijkt het college hier nu naar?

Reactie:

Zoals ook in de beantwoording schriftelijke vragen ([CDA-Palmen inzake hogere kosten aardgasvrij maken woningen](#)) wordt beschreven is de bestaande woningvoorraad aardgasvrij maken een transitieproces waarbij wij meebewegen.

We luisteren hierbij naar de wensen vanuit de samenleving en verbinden partijen om de haalbaarheid, betaalbaarheid en het draagvlak te realiseren. Het CO2-neutraal worden is een opgave die blijft en juist het maken van stappen in het aardgasvrij maken van wijken draagt bij aan het opdoen van ervaringen en het efficiënter en betaalbaar maken daarvan. We bewegen hierin mee maar we zullen niet koste wat kost meegaan in de transitie en hebben we oog voor het draagvlak, de haalbaarheid, betaalbaarheid.

Het college blijft daarom ook van mening dat er geen verplichting komt voor afkoppeling van het gasnet.

Vraag 47

PVV - Zoals het er nu uit ziet, heeft PS straks minder bevoegdheden en heeft PS straks vooral het budgetrecht. Hoe kunnen we deze bevoegdheden bij PS houden? Vindt het College ook dat de bevoegdheden van complexe stukken gewoon thuishoren bij PS? Wat kan het College hierop toezeggen? Hoe gaan we om met het vergunnen van complexe vraagstukken in de toekomst?

Reactie:

Gedeputeerde Drippy heeft aangegeven een informerende notitie uit te werken over de instrumenten en bevoegdheden van GS en PS onder de Omgevingswet (spelregels) en voorafgaand aan de PS behandeling op 9 april 2021 PS toe te zenden.

Vraag 48

PVV - Wat zijn de kosten van de ontwikkeling van de Omgevingswet? Wat zijn de kosten voor de provincie en hoe worden deze doorberekend? En de twee RES regio's die een grote invloed hebben op deze visie? Wat gaat het gemeenten kosten en wat gebeurt er als gemeenten het niet kunnen betalen? Komt dit op rekening van de provincie of wie draait er voor de kosten op? Wordt dit doorberekend aan onze inwoners?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

Bij de kosten van de implementatie van de Omgevingswet kijken we op verschillende schaalniveau's. De oorspronkelijk gemaakte afspraken over de verdeling van de kosten tussen Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen zijn daarbij voor ons nog steeds leidend. Er zijn landelijk zorgen over de omvang van de transitiekosten. Overschrijdingen van kosten die een gemeente maakt komen niet bij de provincie terecht.

Verder vragen we bij het Rijk aandacht voor de gemeentefinanciën en de omvang van het gemeentefonds in relatie tot de taken die bij de gemeenten komen te liggen (zie de brief van GS inzake Voorstel fondsbeheerders verdeelmodel per 2023 d.d. 11/02).

Tot slot verwijzen we u hiervoor ook naar de beantwoording van vraag 12 in de [beantwoording van de \(technische\) vragen](#) uit de commissievergadering RLN 15 januari 2021.

(Tijdstip vergadering: 2:07:50 & 2:26:27)

9. VVD

Vraag 49

VVD - In hoeverre kun je tijdelijkheid (bijv 30 jaar) afspreken bij bestemmingsplannen van zonneparken? Verandert een functie dan terug naar het oude of moet een nieuwe procedure opgestart worden?

Reactie:

Diverse gemeenten stellen een omgevingsvergunning op of nemen reeds in hun bestemmingsplannen op dat zonneweides tijdelijk van aard zijn. Zoals aangegeven in de Nota van Zienswijzen (blz. 128) kennen zonneparken een levensduur van ±25 jaar. Aanvullend nemen wij in onze provinciale omgevingsverordening een instructieregel op waarmee het omgevingsplan een verplichting kent tot het verwijderen van het zonnepark na beëindiging van de activiteit (zie ook vraag CDA).

Vraag 50

VVD - Zorgen rond groenblauwe mantel. Hoe gaat het in zijn werk als er straks functies worden toegekend aan functies die nu regulier vergund zijn en in het gebied plaatsvinden (bijv. er worden waterhuishouding ingrepen gedaan en een bedrijf kan daardoor zijn bedrijfsvoering niet doorzetten)? En hoe kunnen ze dan daartegen bezwaar maken?

Reactie:

Wat op gemeentelijk niveau planologisch wel of niet kan, wordt geregeld in - nu nog - een bestemmingsplan en onder de Omgevingswet in een omgevingsplan. Wat er kan volgt dus niet rechtstreeks uit het POL2014 of de nieuwe Provinciale Omgevingsvisie. Beleidsmatig gezien is de Omgevingsvisie alleen zelfbindend voor de Provincie, maar gemeenten moeten hier bij nieuwe plannen (omgevingsplan of omgevingsvergunning die hiervan afwijkt) wel rekening mee houden en aangeven hoe zij met deze belangen zijn omgegaan.

Dit geldt onder POL2014 ook voor de aanduiding Zilvergroene natuurzone of Bronsgroene landschapszone en de nieuwe aanduiding groenblauwe mantel brengt hier als zodanig geen verandering in.

In de nieuwe Omgevingsverordening Limburg 2021 zullen regels worden opgenomen met betrekking tot o.a. de groenblauwe mantel die evenals in de huidige situatie betrekking zullen hebben op nieuwe omgevingsplannen of vergunningen die afwijken van het geldende plan. Als deze regels in werking zijn getreden (tegelijkertijd met de invoering van de Omgevingswet) dient een gemeente bij het maken van nieuwe plannen deze regels in acht te nemen. De nieuwe Omgevingsverordening Limburg zal naar verwachting in mei 2021 ter inzage worden gelegd. Indien men zich niet kan verenigen met de daarin opgenomen regels, dan kan men hiertegen gedurende de inzagetermijn zienswijzen naar voren brengen

Als er plannen bestaan om ingrepen te doen die bijvoorbeeld de waterhuishouding betreffen en die mogelijk worden gemaakt middels een nieuw plan dan kan men bij het bevoegd gezag in dat kader een zienswijze kenbaar maken. Voorafgaand daaraan bestaat er ook nog een participatiegelegenheid waarbij men aandacht kan vragen voor zijn of haar belangen. Indien de gemeente hiervoor het bevoegd gezag is dan kan men zich tot de gemeente wenden.

Vraag 51

VVD - Je kunt participatie blijkbaar niet verplichten. Hoe zit dat met provinciale initiatieven? Is hier een verplichting en hoe toets je of het goed is verlopen?

Reactie:

Mondeling beantwoord door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN 12/03:

Participatie onder de Omgevingswet is vormvrij. Als gemeenten aantonen dat participatie heeft plaatsgevonden en de provincie een plan toetst, dan moeten we dit accepteren als voldoende aangezien participatie vormvrij is. Wellicht dat er straks jurisprudentie komt over wat 'voldoende participatie' is, maar wetgever heeft dit bewust niet willen definiëren. De vraag is of de rechter dan op de stoel van de lokale of provinciaal bestuur gaat zitten.

In aanvulling hier op: Een participatieverplichting geldt wel voor gevallen waarbij sprake is van projectbesluiten en buitenplanse omgevingsactiviteiten. Het handelen van Provincie is gekoppeld aan strikte regels in de Omgevingswet zoals motiveringsplicht en een kennisgevingsplicht, de verplichting om informatie toegankelijk te maken en burgers in de verkenningsfase van een projectbesluit de gelegenheid te stellen om oplossingen voor de opgaven aan te dragen. In het samenspel met de bewoners vindt altijd een terugkoppeling plaats. Uiterlijk bij de aanvang van de verkenningsfase van een projectbesluit dient te worden aangegeven hoe door de Provincie in dit concrete geval invulling is gegeven aan participatie en o.a. wat de resultaten daarvan zijn. De Provincie zal ook als zij zelf initiatiefnemer is rekening houden met haar eigen participatiebeleid. Indien nodig oordeelt de bestuursrechter over de vraag of dit proces goed is verlopen.

Zie ook beantwoording van vraag over participatie bij D66.

(Tijdstip beantwoording: 2:40:00)

Vraag 52

VVD - In hoeverre heeft provincie kennis van activiteiten in vergunde glastuinbouw locaties? Soms wordt het voor andere zaken ingezet zoals opslag. Kan ruimte voor glastuinbouw geboden worden aan ondernemers die daar willen ontwikkelen? Kan dat in kaart worden gebracht.

Reactie:

De Provincie heeft geen zicht op eventueel afwijkend gebruik van glastuinbouwlocaties. Ook hebben wij niet de instrumenten om dit inzichtelijk te maken. De gemeenten hebben de bevoegdheid hierop toe te zien en desgewenst te handhaven.

10. Forum voor Democratie

De woordvoerder geeft aan geen vragen te hebben. In de werkgroep Omgevingsvisie, -verordening zijn veel vragen reeds aan de orde geweest.

11. Samen voor Limburg

Vraag 53

Samen voor Limburg - Dank voor het antwoord op technische vraag 1. Maar het is me nog steeds niet duidelijk, wat de CO2 emissie van doen heeft met de gebruikelijke milieuaspecten.

Reactie:

In de beantwoording van [technische vraag 1](#) wordt ons inziens in voldoende mate antwoord gegeven. Onder het kopje “Effecten op CO2 emissies” wordt o.a. aangegeven of een voorstel effecten heeft op het CO2-neutraal worden van de samenleving in 2050, stikstofeffecten heeft en of emissies veranderen als gevolg van besluitvorming in dit voorstel. Dit wordt in het plan-MER bij de Omgevingsvisie, die vanuit o.a. het milieubelang naar verschillende effecten van het beleid kijkt, uitgebreid toegelicht. Om deze reden is een verwijzing naar het plan-MER toegevoegd onder het kopje “effecten op CO2 emissies”. Met de geformuleerde ambities en (beleids)inspanningen in de Ontwerp Omgevingsvisie op het gebied van Energietransitie, Circulaire Economie (waaronder het klimaatneutraal worden van Chemelot) en het verduurzamen van de Landbouw (kringlooplandbouw), de Mobiliteit en de Woningvoorraad en de Werklocaties werken we toe naar reductie van de CO2 emissies.

Vraag 54

Samen voor Limburg - In het antwoord op technische vraag 54 stelt u voor om haakjes om het woord “fossiele” te zetten. Ik blijf echter verbaasd over uw terughoudendheid m.b.t. kernenergie, nu van alle kanten blijkt dat zonder deze vorm van energieopwekking het klimaatakkoord zeker na 2030 in de verste verte niet gehaald kan worden ? Daarom vragen wij u punt c in de trias energetica niet te wijzigen, dan komt het relatief schone aardgas in aanmerking. Maar wel punt b uit te breiden met het woord “kernenergie” omdat kernenergie immers ook een niet fossiele duurzame energiebron is.

Reactie:

Mondeling toegelicht door Gedeputeerde Drippy tijdens Cie RLN:

Graag verwijzen wij u naar de [recente beantwoording Schriftelijke Vragen](#) VVD-Bastiaans inzake oproep kenbaar maken interesse kernenergie, brief GS van 3-3-2021 (GS 2021-5531).

Daarin wordt ook naar de landelijke lijn verwezen. Deze blijven wij nauwgezet volgen. Zo heeft de provincie reeds begin 2021 bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat onze interesse kenbaar gemaakt om vanuit de nationale als provinciale moties, samen met het Rijk en onder andere de provincies Zeeland en Noord-Brabant, te participeren in de marktconsultatie kernenergie waarbij de vragen centraal staan onder welke voorwaarden energiebedrijven bereid zijn te investeren in kerncentrales in Nederland, welke publieke ondersteuning daarbij nodig is en om eventueel draagvlak voor de realisatie van een kerncentrale te verkennen in verschillende provincies. De resultaten van de marktconsultatie worden in de zomer verwacht.

(Tijdstip vergadering: 2:08:00)

Vraag 55

Samen voor Limburg - We zijn benieuwd naar het verdiepingsonderzoek dat u in het antwoord op technische vraag 57 noemt. En we wensen dat het irritante “vooralsnog” dan kan verdwijnen.

Reactie:

[Vraag 57](#) verwijst naar ‘geen windturbines in de heuvels en in de Natura 2000-gebieden’.

De term ‘vooralsnog’ is opgenomen omdat de besluitvorming van de Omgevingsvisie vooruitloopt op de RES besluitvorming. ‘Vooralsnog’ verwijst naar de aanwezigheid van bestaande uitsluitingsgebieden en het heroverwegen daarvan. De ruimtelijke onderbouwing is hiervoor van wezenlijk belang.

Daarvoor is in aanvulling op het huidige bod van RES Zuid-Limburg een landschappelijk verdiepingsonderzoek in voorbereiding voor wat betreft de mogelijkheden en de onmogelijkheden voor wind- en zonne-energie in relatie tot landschappelijke kwaliteit. De verwachting is dat de aanbesteding van dit onderzoek in mei plaatsvindt en de resultaten in het laatste kwartaal van dit jaar worden opgeleverd. Dit onderzoek gaat een addendum vormen van de RES1.0 zoals die nu in de besluitvorming wordt gebracht.

Vraag 56

Samen voor Limburg - Een nieuwe vraag over de triasenergetica op bladz. 80 van het stuk zelf: welke betekenis heeft “water” als niet fossiele energiebron ? Witte steenkool of aquathermie zijn m.b.t. hun energieopbrengst immers nu en in de toekomst verwaarloosbaar.

Reactie:

De energieopbrengst is inderdaad waarschijnlijk beperkt, maar alle bijdragen in de energiemix zijn welkom. Op korte termijn wordt onderzoek gedaan naar de potentie van aquathermie in Limburg, waarbij vooral aandacht is voor mogelijkheden in de koppeling van aanbod en vraag.

Vraag 57

Samen voor Limburg - Wat bedoelt u met brede welvaart op bladz.33 ? En wat is smalle welvaart dan ?

Reactie:

In het maatschappelijk debat is het bruto binnenlands product (bbp), een graadmeter voor de omvang van de economie, veelal nog steeds de dominante indicator op basis waarvan het debat over welvaart in een land plaatsvindt en de grond waarop nieuw beleid wordt ontwikkeld. Brede welvaart omvat echter veel meer dan economie en inkomen; het gaat ook over de gezondheid, het onderwijsniveau en het gevoel van veiligheid van mensen, de toegankelijkheid van voorzieningen, de kwaliteit van de natuurlijke leefomgeving, en vele andere factoren (bron: [Monitor Brede Welvaart & Sustainable Development Goals 2020, CBS](#)).

Vraag 58

Samen voor Limburg - In het antwoord op inspreker 5008 in de nota van zienswijzen maakt u melding van een TNO onderzoek naar Thoriumcentrales en kleine modulaire centrales. Zijn de resultaten hiervan al bekend ? En gaat u ons hierover informeren?

Reactie:

In de nota van zienswijzen wordt als reactie op zienswijze 5008 aangegeven dat: ‘...wij de opgedane inzichten benutten uit het TNO-onderzoek dat eveneens in januari/februari 2021 beschikbaar komt welke in opdracht van de Provincie Noord-Brabant wordt uitgevoerd over kernenergie en de technologische ontwikkelingen (zoals o.a. thorium-centrales en kleinere kernreactors).’

Het TNO onderzoek is 25 maart jl. openbaar gemaakt en de resultaten treft u aan op de [TNO website](#).

Vraag 59

Samen voor Limburg - Wat heeft u aan Antea betaald voor het MER ? En vindt u dat bedrag in overeenstemming met de toegevoegde waarde er van ?

Reactie:

De Omgevingsvisie stelt kaders voor een aantal m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten (als bedoeld in het Besluit Milieueffectrapportage) en heeft mogelijk effecten op Natura 2000-gebieden. Daarom is het verplicht om bij de voorbereiding van de Omgevingsvisie een MER op te stellen.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ten behoeve van het planMER, het planMER zelf én het bijbehorende Portret van Limburg (zie Bijlagerapport bij het planMER) zijn door Antea opgesteld voor 169.000 euro excl. BTW. Antea is daarmee binnen haar offerte gebleven. Dit is een marktconforme, gangbare en scherpe prijs waarvoor een groot aantal werkzaamheden vanaf de start van het totstandkomingsproces van de Omgevingsvisie zijn uitgevoerd. De opdrachtverlening is gebeurd na een aanbestedingstraject en waarbij de keuze uiteindelijk op Antea is gevallen.

De ontwerp-Omgevingsvisie is mede tot stand gekomen via een iteratief proces waarbij de conceptteksten van de Omgevingsvisie door Antea zijn ‘bemerkt’ op hun effecten voor de verschillende beleidsterreinen. De uitkomsten van deze zgn. ‘iteratieslag’ zijn betrokken bij het opstellen van eindversie van het ontwerp-Omgevingsvisie (zie ook hst. 21.3). Ook in dat opzicht heeft het planMER zeker een toegevoegde waarde gehad en Antea heeft hier ook actief in meegedacht. Het planMER blijft ook zijn functie houden in de fase na de vaststelling van Omgevingsvisie. Samen met het Portret van Limburg en de NRD levert ze namelijk belangrijke input voor de op te stellen Monitor, waarin de effecten van het nieuwe beleid in beeld worden gebracht. De indicatoren aan de hand waarvan deze effecten kunnen worden bepaald, vinden immers hun basis in het planMER c.a.

Bijlage 2: Verduidelijkende notitie glastuinbouwbeleid

Onderwerp

Tijdens de behandeling van de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie (POVI) in de Statencommissie Ruimte, Landbouw en Natuur, d.d. 12 maart jl., is het omgevingsbeleid ten aanzien van glastuinbouw besproken. Tijdens de vergadering heeft het college van GS toegezegd schriftelijk een toelichting te geven op de wijziging van het beleid ten opzichte van POL2014 en de doorwerking in de eerstvolgende wijziging van de Omgevingsverordening Limburg.

Achtergrond

Glastuinbouwbedrijven zijn van wezenlijk belang voor de Limburgse economie en bieden oplossingen voor maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van energie en op het gebied van gezondheid. Het belang wordt onderstreept en versterkt door aanwezigheid van de Brightlands Campus Greenport Venlo en de provinciale rol in deze.

De Omgevingsvisie geeft mede invulling aan het 'Nationale Tuinbouwakkoord' en de 'Nationale Tuinbouwagenda 2019-2030', waarin het moderniseren en verduurzamen van de inrichting van glastuinbouwgebieden één van de prioriteiten is.

Sinds POL2001 voeren we een concentratiebeleid voor glastuinbouw. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen. Kijk naar de succesvolle ontwikkeling van de Californië en Siberië, maar ook naar de afbouw van glastuinbouw in bijvoorbeeld het Maasdal.

Beleidswijziging Omgevingsvisie ten opzichte van POL2014

In de bijlage is een overzicht opgenomen met daarin per zone de ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw. Zoals u kunt aflezen uit de tabel is het omgevingsbeleid voor glastuinbouw ongewijzigd met uitzondering van de mogelijkheid tot de uitbreiding van bestaande en aanwijzing van nieuwe ontwikkelingsgebieden glas. Dit was tot dusverre niet mogelijk. We hebben het beleid verruimd omdat we kansen zien voor het gezamenlijk realiseren van maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van uitwisseling van energie.

Aanwijzing van nieuwe ontwikkelingsgebieden glastuinbouw en vergroting van bestaande ontwikkelingsgebieden vinden plaats in afstemming met de Provincie. Randvoorwaarden hierbij zijn:

1. ligging aansluitend aan een bestaand ontwikkelingsgebied voor glas en/of op een locatie waar vraag en aanbod van energie, (rest)warmte en CO₂ uitgewisseld kan worden.
2. koppeling aan een sloop/herstructureringsopgave en/of ruimtelijke kwaliteitsbijdrage.

De maatwerkaanpak via een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage is een verruiming van het beleid zoals opgenomen in eerder besproken Ontwerp Omgevingsvisie. GS zal op basis hiervan een voorstel voor PS voorbereiden om mee te nemen in een aanpassing van de verordening.

Het College van GS acht de koppeling met sloop en/of herstructurering onvermijdelijk, gelet op

- de Limburgse principes waarbij zorgvuldig ruimtegebruik uitgangspunt is;
- de ruimtedruk in het buitengebied;
- de ontwikkelingsmogelijkheden (zonder sloopplicht) die nog aanwezig zijn in de bestaande ontwikkelingsgebieden glastuinbouw en

- de rechtsongelijkheid die optreedt ten opzichte van solitaire glastuinbouw wanneer niet ingezet wordt op sloop/herstructurering.

Daarnaast hebben we sinds POL2006 stevig (financieel) ingezet op een afwaartse beweging van glastuinbouw in het buitengebied (uitplaatsing van glastuinbouwbedrijven uit het stroomvoerend winterbed van de Maas, ten zuiden van Hout-Blerick en een sloopregeling voor solitair gelegen glastuinbouwbedrijven).

Voor ontwikkelingen binnen bestaande Ontwikkelingsgebieden Glastuinbouw geldt géén sloopverplichting.

Het voorgestelde beleid draagt bij aan het principe van concentratie van glastuinbouw in de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw, een afname van het areaal daarbuiten (minder, maar grotere bedrijven op toekomstbestendige locaties) en verduurzaming van het totale glastuinbouwareaal.

Begrenzing ontwikkelingsgebieden glastuinbouw

Om te komen tot toekomstvaste, vitale ontwikkelingsgebieden glastuinbouw nemen de gemeenten het voortouw om, samen met gevestigde ondernemers en andere relevante stakeholders de begrenzing van de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw te bezien en te bezien op aanpassing wenselijk is. Hierbij moet het ontwikkelingspotentieel van het betreffende gebied (o.a. fysieke ontwikkelingsruimte, mogelijkheden tot revitalisering, (aanpassing van) ondergrondse en bovengrondse infrastructuur) en de behoefte aan nieuwvestigings- en doorgroeimogelijkheden in de regio in beeld gebracht worden. In relatie tot de begrenzing van de ontwikkelingsgebieden glastuinbouw worden in de POVI vier mogelijkheden beschreven:

1. Inperking van bestaande ontwikkelingsgebieden glastuinbouw
2. Herbegrenzing van bestaande ontwikkelingsgebieden glastuinbouw (rekening houdende met de reële uitbreidings- en nieuwvestigingsmogelijkheden waarbij het totale areaal ontwikkelingsgebied glastuinbouw nagenoeg ongewijzigd blijft (bruto)).
3. Vergroting van bestaande ontwikkelingsgebieden glastuinbouw
4. Aanwijzing van nieuwe ontwikkelingsgebieden glastuinbouw

Monitoring

Het College van GS stelt voor om het thema glastuinbouw mee te nemen in de monitoring van grondgebruik in Limburg, als onderdeel van de monitoring voor de POVI.

BIJLAGE NOTITIE GLASTUINBOUW

In bijgaande tabel is beschreven welke ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw per zone geboden zijn. Het gaat hierbij op nieuwvestiging en/of uitbreiding van een bouwkaavel ten behoeven van glastuinbouw. Beleid ten aanzien van teeltondersteunde voorzieningen, zoals ondersteunend glas, is enkel in gemeentelijk beleid verankerd. Glastuinbouw is gedefinieerd in de Omgevingsverordening.

	POL2014	Geconsolideerde Omgevings-verordening	POVI	Concept Ontwerp Omgevingsverordening
Goudgroene natuurzone	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE
	Uitbreiding NEE	Uitbreiding NEE	Uitbreiding NEE	Uitbreiding NEE
	Toelichting: het POL2014 beleid blijft gehandhaafd in de POVI en de concept Ontwerpverordening. Goudgroene natuurzone wordt Natuurnetwerk Limburg.			
Zilvergroene landschapszone	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE
	Uitbreiding NEE	Uitbreiding NEE	Uitbreiding NEE	Uitbreiding NEE
	Toelichting: het POL2014 beleid blijft gehandhaafd in de POVI en de concept Ontwerpverordening. Zilvergroene landschapszone wordt Groenblauwe mantel.			
Bronsgroene landschapszone	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE
	Uitbreiding JA, mits	Uitbreiding JA, mits	Uitbreiding JA, mits	Uitbreiding JA, mits
	Toelichting: - In de POVI continueren we de beleidsvisie als opgenomen in POL2014. - De Bronsgroene landschapszone wordt Groenblauwe mantel. Uitbreidingsmogelijkheden blijven overeenkomstig de bronsgroene landschapszone POL2014. Hiertoe wordt in de concept Ontwerp Verordening de kaart Groenblauwe mantel gespecificeerd voor glastuinbouw gelegen in de voormalige bronsgroene landschapszone. - In zowel POL2014 als de POVI is benoemd dat buiten de ontwikkelingsgebieden glas doorgroei mogelijk is in combinatie met sloop van bestaande kassen. In POL2014 wordt daarbij verwezen naar de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo en Peel en Maas welke een gemeentelijke glas-voor-glasregeling hebben, als uitwerking van de module glastuinbouw uit het Limburgs Kwaliteitsmenu. Concreet betekent dit dat indien de locatie planologisch aanvaardbaar is de glastuinbouw mag uitbreiden in de bronsgroene landschapszone waarbij de randvoorwaarde geldt 1 m² uitbreiding, 2 m² sloop (slooplocaties dienen buiten ontwikkelingsgebieden glas gelegen te zijn). In de concept Ontwerp Verordening nemen we glas-voor-glasregeling overeenkomstig de gemeentelijke glas-voor-glasregeling op (op verzoek van de LLTB, ivm continuïteit beleid). - In de Omgevingsverordening is een zone Natuurbeek opgenomen (onderdeel van Bronsgroen landschapszone en diens opvolger de Groenblauwe mantel). Om de herinrichting van de natuurbeken mogelijk te maken worden de nog herin te richten gebieden beschermd door een zonering van 25 meter aan weerszijden van de natuurbeek. Op die manier wordt verzekerd dat herinrichting, met ruimte voor een meanderende beek niet door andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals bebouwing of verharding onmogelijk wordt gemaakt. Na inrichting vervalt deze bescherming, omdat de heringerichte beek dan wordt beschermd door de voorschriften van de waterschapsverordening.			
Buitengebied	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE	Nieuwvestiging NEE

	Uitbreiding JA, mits	Uitbreiding JA, mits	Uitbreiding JA, mits	Uitbreiding JA, mits
	Toelichting: - In de POVI continueren we de beleidsvisie als opgenomen in POL2014. - In zowel POL2014 als de POVI is benoemd dat buiten de ontwikkelingsgebieden glas doorgroei mogelijk is in combinatie met sloop van bestaande kassen. In POL2014 wordt daarbij verwezen naar de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo en Peel en Maas welke een gemeentelijke glas-voor-glasregeling hebben, als uitwerking van de module glastuinbouw uit het Limburgs Kwaliteitsmenu. Concreet betekent dit dat indien de locatie planologisch aanvaardbaar is het glastuinbouw mag uitbreiden in het buitengebied waarbij de randvoorwaarde geldt dat <u>boven 30.000m² glas</u> 1 m² uitbreiding, 2 m² sloop (slooplocaties dienen buiten ontwikkelingsgebieden glas gelegen te zijn). In de concept Ontwerp Omgevingsverordening nemen we glas-voor-glasregeling overeenkomstig de gemeentelijke glas-voor-glasregeling (op verzoek van de LLTB, ivm continuïteit en eenduidig provinciaal en gemeentelijk beleid).			
Ontwikkelingsgebied glastuinbouw	Nieuwvestiging JA	Nieuwvestiging JA	Nieuwvestiging JA	Nieuwvestiging JA
	Uitbreiding JA	Uitbreiding JA	Uitbreiding JA	Uitbreiding JA
	Toelichting: - In de POVI continueren we de beleidsvisie als opgenomen in POL2014. - <u>Voor ontwikkelingen binnen bestaande Ontwikkelingsgebieden Glastuinbouw geldt geen sloopverplichting.</u> - In de ruimtelijke plannen van de gemeenten is concreet beschreven welke Ontwikkelingsmogelijkheden voor glas er zijn binnen de betreffende gebieden.			
Glastuinbouwbedrijven in uitbreiding van een ontwikkelingsgebied glas of nieuw aan te wijzen ontwikkelingsgebied glas <i>(anders beschrijven)</i>	nvt	nvt	Nieuwvestiging JA, onder voorwaarde sloop/herstructurering	Nader te bepalen
			Uitbreiding JA, onder voorwaarde sloop/herstructurering en/of een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage	
	Toelichting: - De mogelijkheid voor uitbreiding van een ontwikkelingsgebied glas of nieuw aan te wijzen ontwikkelingsgebied glas betreft nieuw beleid. - Hoe dit in de verordening verankerd wordt is nader te bezien. Zie onderstaande toelichting 'begrenzing ontwikkelingsgebieden glastuinbouw'.			

Bijlage 3: wijzigingsdocument Statenvoorstel en bijlagen Omgevingsvisie Limburg

Dit document geeft een overzicht van de voorgestelde aanpassingen in het Statenvoorstel Omgevingsvisie Limburg, brief van GS van 18-12-2020 (GS 2020-50759) en de bijlagen bij het Statenvoorstel: bijlage 1. Omgevingsvisie Limburg, bijlage 2. Nota van Zienswijzen.

De voorgestelde tekstwijzigingen komen voort uit o.a. de commissievergadering van 15 januari 2021 en 12 maart 2021. Daarnaast worden diverse ambtshalve wijzigingen voorgesteld. Dit betreffen enkele omissies en actualisaties van teksten.

1. Wijzigingen in G-20-086 Statenvoorstel Omgevingsvisie Limburg, brief GS van 18-12-2020 (GS 2020-50759)

Bladzijde	Wijziging	Toelichting bij wijziging
Blz. 1, onderdeel 4, blz. 3, onderdeel 4 en blz. 13, Ontwerpbesluit PS	Verplaatsing van besluit door dikgedrukte tekst toe te voegen en ~~doorgestreepte tekst~~ te verwijderen: 4. De volgende beleidsdocumenten in te trekken: ~~De POL-aanvulling grensmaas (2005, 2010) blijft in stand, maar wordt opgevat als een programma onder de Omgevingsvisie~~ 5. De POL-aanvulling Grensmaas (2005, 2010) inhoudelijk te handhaven, maar deze onder de werking van de Omgevingsvisie Limburg aan te merken als een 'programma'.	De POL-aanvulling Grensmaas is losgekoppeld van het beslispunt over in te trekken beleidsdocumenten. De POL-aanvulling wordt niet ingetrokken, maar blijft als programma gehandhaafd. Dit is met deze tekstaanpassing verduidelijkt in het Statenvoorstel.
Blz. 1, onderdeel 4, blz. 3, onderdeel 4 en blz. 13, Ontwerpbesluit PS	Beslispunten toevoegen: - Intrekken POL2014	POL2014 wordt vervangen door de Omgevingsvisie Limburg. In de Omgevingsvisie is reeds opgenomen dat met de inwerkingtreding van de Provinciale Omgevingsvisie het POL2014 komt te vervallen. Dit was nog niet expliciet in het Statenvoorstel opgenomen en is nu alsnog toegevoegd.
Blz. 1, 3, 4	Tekstaanpassing: 277 zienswijzen wordt 278 zienswijzen.	In de zienswijzeperiode is een zienswijze ingediend die niet correct is geregistreerd en daardoor niet in behandeling is genomen. De zienswijze is alsnog geregistreerd (nummer: 2017) en

		behandeld waardoor het aantal zienswijzen is aangepast. De zienswijze heeft niet tot inhoudelijke aanpassingen van de Omgevingsvisie geleid.
Blz. 8	Onder reactie op moties 2685 en 2696 dikgedrukte tekst toevoegen: “Bij de inhoudelijke behandeling van de PES deel 2 hebben GS toegezegd om, naar aanleiding van de moties van de PVV, CDA en 50PLUS die in het debat aan de orde kwamen, de onderdelen van de zonneladder nadrukkelijker tot uitdrukking te brengen in de Omgevingsvisie. Daarnaast is nog een keer aangegeven dat er wordt gekeken naar de juridische borging van de zonneladder en is als zodanig in de Omgevingsvisie beschreven. N.a.v. motie 2685 zijn de visualisatie en teksten in de Omgevingsvisie over de zonneladder aangescherpt ”.	Bij de behandeling van de Provinciale Energiestrategie op 18 december 2020 heeft Provinciale Staten de gewijzigde motie 2685 <i>zonneladder stap voor stap</i> aangenomen. De teksten van de Omgevingsvisie zijn aangescherpt n.a.v. deze motie.
Blz. 12, punt 16	Bijlage toegevoegd: Overzichtsdocument wijzigingen	Dit overzichtsdocument wordt als bijlage bij het Statenvoorstel toegevoegd.

2. Wijzigingen in Bijlage 1. Omgevingsvisie Limburg

Hoofdstuk + bladzijde	Wijziging	Toelichting bij wijziging
Hoofdstuk 11.2, blz. 78	Dikgedrukte tekst toevoegen: “Daarbij gaat het om besparen op gebruik, duurzaam opwekken met zon en wind en andere bronnen. Waterstof als energiedrager is daarbij in beeld en ook het gesprek over kernenergie is weer mogelijk”.	Conform toezegging 8892 van Gedeputeerde Brugman is de tekstpassage m.b.t. waterstof is gecorrigeerd aangezien waterstof geen energiebron is, maar een energiedrager.
Inhoudsopgave, blz. 4	Toevoegen dikgedrukte tekst aan inhoudsopgave: Hoofdstuk 4. Provinciaal belang	Het hoofdstuk is weggevallen uit inhoudsopgave. Dit is hersteld.
Hoofdstuk 3.2, blz. 23	Vervangen woord “bestemmingsplan” door “omgevingsplan”. Tekst op blz. 23 wordt: “Het precieze begrenzen van alle	De terminologie is aangepast naar de correcte terminologie die gebruikt wordt onder de Omgevingswet.

	gebruiksfuncties hoort thuis op het niveau van de gemeentelijk omgevingsplannen . Voor de bestemmingen in de vigerende bestemmingsplannen (onder de Omgevingswet: omgevingsplannen) ...”	
Hoofdstuk 7.3, blz. 51, 5 ^e bullit	Onderstaande zin op blz. 51 verwijderen: “... Deze verplichting is onderdeel van de Ladder voor duurzame verstedelijking in de Omgevingsverordening”.	Het begrip duurzame verstedelijking wordt voor dit onderwerp niet toegepast in de (nieuwe) concept Omgevingsverordening. Daardoor dient deze verwijzing in de Omgevingsvisie te vervallen. De motiveringsplicht voor herbenutting van monumentale en beeldbepalende is uitgewerkt in de (nieuwe) concept Omgevingsverordening.
Hoofdstuk 8.3, blz. 58, kader “Einstein telescoop”	Jaartal aanpassen bij locatiekeuze. Tekst op blz. 58 wordt: “Een locatiekeuze wordt in 2025 verwacht ...”.	Het correcte jaartal toegevoegd. Dit was 2023, maar wordt 2025.
Hoofdstuk 9.3, blz. 66	Woord “bruto” toevoegen na “70 hectaren”. Tekst op blz. 66 wordt: “... voor grootschalige productielocaties van meer dan 70 hectaren bruto ”.	Het woord “bruto” was weggefallen. Dit is hersteld.
Hoofdstuk 11.3, blz. 81	Toevoegen dikgedrukte tekst en weghalen doorgestreepte tekst: “Voor de ruimtelijke inpassing van zonne-energie hanteren we de Limburgse zonneladder. Het gaat zowel om de juiste locatie als om de juiste ruimtelijke inpassing op die locatie. De zonneladder is als volgt (niet volgtijdelijk): 1. Op daken en gevels van gebouwen; 2. Onbenutte terreinen in bebouwd gebied; 3. Gronden in buitengebied met een andere primaire functie dan landbouw of natuur. 4. Gronden in gebruik voor landbouw en gronden gelegen binnen de groenblauwe mantel ; 5. Uitsluitingsgebieden (~~Natura 2000-gebieden~~)”	Bij de behandeling van de Provinciale Energiestrategie op 18 december 2020 heeft Provinciale Staten de gewijzigde motie 2685 <i>zonneladder stap voor stap</i> aangenomen. Deze motie verzoekt het College van Gedeputeerde Staten om: • In de Provinciale Omgevingsvisie het ‘ <i>nee, tenzij-principe</i> ’ dat wordt gehanteerd bij de Limburgse zonneladder nader te omschrijven en te duiden en

	Natuurnetwerk Limburg, en waterwingebieden en bestaande bos- en natuurgebieden gelegen in de groenblauwe mantel). De zonneladder kent een motiveringsplicht. Voor trede 4 geldt een nee-tenzij principe. Trede 5 betreft uitsluitingsgebieden. De uitwerking hiervan wordt in de Omgevingsverordening opgenomen”. De visualisatie van de Zonneladder op blz. 81 aanpassen naar nieuwe versie met bovenstaande wijzigingen.	op te nemen in de nog op te stellen Omgevingsverordening. Zo uit te leggen dat goede landbouwgrond en kwetsbare natuur als uitzonderingsmogelijkheid worden gebruikt bij de inpassing van zonne-energie. • In de Omgevingsverordening een motivatieplicht op te nemen zodat gemeenten en de provincie moeten motiveren waarom er wordt gekozen voor een bepaalde trede van de zonneladder.
Hoofdstuk 12.1, blz. 84	Weghalen doorgestreepte tekst op blz. 84. De structuur en kwaliteit van de bodem en het grondwater krijgen nadrukkelijk de aandacht in de relevante beleidsprogramma's en het Interbestuurlijk Programma (IBP) Heuvelland en het IBP Zuid-Oostelijke zandgronden en de aanpak via de ~~(voorlopig)~~ aangewezen NOVI-gebieden Zuid-Limburg en de Peel.	De Minister van BZK heeft mede namens de bewindspersonen van o.m. EZK, LNV en IenW op 17 februari 2021 aan de Tweede Kamer laten weten dat zowel aan het NOVI-gebied de Peel als Zuid-Limburg de definitieve status van NOVI-gebied is toegekend. Om deze reden is de tekst in de Omgevingsvisie geactualiseerd.
Hoofdstuk 12.3, blz. 89, 1^e bullet Begrippenlijst, blz. 193 Agglomeratielandbouw	Toevoegen dikgedrukte tekst op: Blz. 89: Deze beleidslijn is ook van toepassing op grootschalige mestbewerkingsinstallaties en mestverwerkingsinstallaties. Blz. 193: (inclusief grootschalige mestbewerking en mestverwerking).	De beste locaties voor grootschalige mestverwerkingsinstallaties zijn bedrijventerreinen. De beschrijving van mestverwerkings- en bewerkingsinstallaties wordt in de beschrijving van agglomeratielandbouw benadrukt dat het 'grootschalige' installaties betreft. Deze meer nauwkeurige definitie zal

		ook in de Omgevingsverordening worden gehanteerd. Beide documenten blijven op deze wijze in overeenstemming.
Hoofdstuk 12.3, blz. 90	Dikgedrukte tekst toevoegen: “... 2) koppeling aan een sloop/herstructureringsopgave en/of ruimtelijke kwaliteitsbijdrage. ... ”	Naar aanleiding van de Verduidelijkende notitie glastuinbouwbeleid is de passage aangevuld met dikgedrukte tekst.
Hoofdstuk 20.2 Drie soorten instrumenten Blz. 176	Wijziging dikgedrukte tekst van SIS 2.0 naar SIS 3.0: Afhankelijk van het doel kan financieel instrumentarium (bijvoorbeeld fondsen) ingezet worden. De wijze waarop de afweging plaats vindt is vastgelegd in SIS 3.0.	Naar aanleiding van de vaststelling van SIS 3.0 is de tekst in de Omgevingsvisie geactualiseerd.
Hoofdstuk 20.3, blz. 178	Weghalen doorgestreepte tekst op blz. 178: “...In Limburg zijn NOVI-gebieden De Peel en Zuid-Limburg aangewezen als ~~voorlopige~~ NOVI-gebieden. ... van een brede stapeling van opgaven. ~~Besluitvorming over de NOVI-gebieden vindt gelijktijdig plaats met de vaststelling van de NOVI-~~	De Minister van BZK heeft mede namens de bewindspersonen van o.m. EZK, LNV en IenW op 17 februari 2021 aan de Tweede Kamer laten weten dat zowel aan het NOVI-gebied de Peel als Zuid-Limburg de definitieve status van NOVI-gebied is toegekend. Om deze reden is de tekst in de Omgevingsvisie geactualiseerd.

3. Wijzigingen in Bijlage 2. Nota van zienswijzen

Hoofdstuk + bladzijde	Wijziging	Toelichting bij wijziging
Blz. 4. Inleiding	Tekstaanpassing: 277 zienswijzen wordt 278 zienswijzen.	In de zienswijzeperiode is een zienswijze ingediend die niet correct is geregistreerd en daardoor niet in behandeling is genomen. De zienswijze is alsnog geregistreerd (nummer: 2017) en behandeld waardoor het aantal zienswijzen is aangepast. De zienswijze heeft

		niet tot inhoudelijke aanpassingen van de Omgevingsvisie geleid.
Blz. 63 en 149 (ondernemersklimaat en circulaire economie)	Toevoeging zienswijzen indiener 2017: Indiener geeft aan dat voor de specialisten in groen, grond en infra is het van groot belang dat in de toekomst een gunstig ondernemersklimaat gecreëerd wordt in het buitengebied van de provincie Limburg. Standpunt GS De Provincie stimuleert en faciliteert ontwikkelingen die bijdragen aan versterking van het vestigingsklimaat en het realiseren van bijdragen aan een aantal in de POVI genoemde maatschappelijke opgaven. Specialisten in groen, grond en infra zijn faciliterend voor de realisatie van ontwikkelingen in het buitengebied. Derhalve wil de Provincie een gunstig ondernemersklimaat bieden voor deze sector. De planologische afweging van concrete initiatieven zal in beginsel op lokaal / regionaal niveau plaatsvinden. Voorstel aan PS Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven. Indiener geeft aan dat voor het uitvoering geven van een circulaire economie voldoende (buiten)opslag noodzakelijk is. Indiener vraagt om ruimte te geven aan lokale ondernemers	In de zienswijzeperiode is een zienswijze ingediend die niet correct is geregistreerd en daardoor niet in behandeling is genomen. De zienswijze is alsnog geregistreerd (nummer: 2017) en behandeld. De zienswijze en reacties zijn opgenomen in de nota van zienswijzen.

	om uitvoering te geven aan een circulaire economie. Standpunt GS Een vraag die benoemd is in het Circulaire Economie Limburg 2.0 en die de komende jaren beantwoord moet worden is welke ruimtelijke consequenties een circulaire economie heeft voor Limburg. Wij gaan deze vraag verkennen aan de hand van een aantal concrete praktijkcasussen. Voorstel aan PS Tekst ontwerp-Omgevingsvisie handhaven.	
Hoofdstuk 2: Beantwoording Zienswijzen. Hoofdstuk 3: Overzicht voorgestelde aanpassingen: blz. 360 (Voorstel aan PS 12-N), 364 (Voorstel aan PS 17-B)	Op diverse locatie in de nota zijn in de beantwoording van de zienswijzen (Standpunt GS) en het voorstel aan PS kleine wijzigingen doorgevoerd: Termen als “voorlopig” en “beoogd” zijn op diverse plekken weggehaald. Op blz. 277 is het standpunt GS daarnaast iets uitgebreider geactualiseerd bij zienswijzen 1009, 1017, 1025 en 1026 door de dikgedrukte teksten toe te voegen: “De Peel is in de NOVI eerder aangewezen als een van de acht voorlopige NOVI-gebieden. Wij waarderen de uitgesproken ondersteuning. De beoogde aanpak is inmiddels nader uitgewerkt in een separaat Plan van Doorgaan NOVI-gebied De Peel. Dit plan van Doorgaan vormde de basis voor een besluit van het Rijk over omzetting van de voorlopige status NOVI-gebied in een	De Minister van BZK heeft mede namens de bewindspersonen van o.m. EZK, LNV en IenW op 17 februari 2021 aan de Tweede Kamer laten weten dat zowel aan het NOVI-gebied de Peel als Zuid-Limburg de definitieve status van NOVI-gebied is toegekend. Om deze reden zijn de teksten in de Nota van Zienswijzen op verschillende plekken geactualiseerd. Aanpassingen in voorstellen aan PS zijn ook in de Omgevingsvisie doorgevoerd.

	definitieve. De Minister van BZK heeft, mede namens de bewindspersonen van o.m. EZK, LNV en IenW, bij brief aan de Tweede Kamer van 17 februari 2021 De Peel en Zuid-Limburg de definitieve status van NOVI-gebied toegekend. ... "	
Hoofdstuk 2: Beantwoording Zienswijzen: hoofdstuk 2.11 (Zienswijzen over Hoofdstuk 11: Energie) en hoofdstuk 2.12 (Zienswijzen over Hoofdstuk 12: Land- en Tuinbouw) Hoofdstuk 3: Overzicht voorgestelde aanpassingen: blz. 357 voorstel aan PS 11-B	Standpunt GS op diverse locaties in de nota aanvullen met dikgedrukte tekst: Bij de behandeling van de Provinciale Energiestrategie op 18 december 2020 heeft Provinciale Staten de gewijzigde motie 2685 zonneladder stap voor stap aangenomen. Deze motie verzoekt het College van Gedeputeerde Staten om: • In de Provinciale Omgevingsvisie het 'nee, tenzij-principe' dat wordt gehanteerd bij de Limburgse zonneladder nader te omschrijven en te duiden en op te nemen in de nog op te stellen Omgevingsverordening. Zo uit te leggen dat goede landbouwgrond en kwetsbare natuur als uitzonderingsmogelijkheid worden gebruikt bij de inpassing van zonne-energie. • In de Omgevingsverordening een motivatieplicht op te nemen zodat gemeenten en de provincie moeten motiveren waarom er wordt gekozen voor een bepaalde trede van de zonneladder. Conform deze motie is de tekst in de Omgevingsvisie aangevuld.	Voorstel aan PS is op verschillende plekken aangevuld met tekstwijzigingen over zonneladder n.a.v. motie 2685. Bij de behandeling van de Provinciale Energiestrategie op 18 december 2020 heeft Provinciale Staten de gewijzigde motie 2685 <i>zonneladder stap voor stap</i> aangenomen. Deze motie verzoekt het College van Gedeputeerde Staten om: • In de Provinciale Omgevingsvisie het 'nee, tenzij-principe' dat wordt gehanteerd bij de Limburgse zonneladder nader te omschrijven en te duiden en op te nemen in de nog op te stellen Omgevingsverordening. Zo uit te leggen dat goede landbouwgrond en kwetsbare natuur als uitzonderingsmogelijkheid worden gebruikt bij de inpassing van zonne-energie. • In de Omgevingsverordening een motivatieplicht op te nemen zodat gemeenten en de provincie moeten motiveren waarom er wordt gekozen voor een bepaalde trede van de zonneladder.

	Bij voorstel aan PS (voorstel PS 11-B) op verschillende plekken de dikgedrukte tekst aanvullen en middels doorstrepen aangeven welke teksten komen te vervallen in hoofdstuk 11 van de Omgevingsvisie: Voor de ruimtelijke inpassing van zonne-energie hanteren we de Limburgse zonneladder. Het gaat zowel om de juiste locatie als om de juiste ruimtelijke inpassing op die locatie. De zonneladder is als volgt (niet volgtijdelijk): 1. Op daken en gevels van gebouwen; 2. Onbenutte terreinen in bebouwd gebied; 3. Gronden in buitengebied met een andere primaire functie dan landbouw of natuur. 4. Gronden in gebruik voor landbouw en gronden gelegen binnen de groenblauwe mantel; 5. Uitsluitingsgebieden (~~Natura 2000-gebieden~~ Natuurnetwerk Limburg, en waterwingebieden en bestaande bos- en natuurgebieden gelegen in de groenblauwe mantel). De zonneladder kent een motiveringsplicht. Voor trede 4 geldt een nee-tenzij principe. Trede 5 betreft uitsluitingsgebieden. De uitwerking hiervan wordt in de Omgevingsverordening opgenomen”.	
Hoofdstuk 2: Beantwoording Zienswijzen: blz. 117; Hoofdstuk 3: Overzicht voorgestelde aanpassingen, Voorstel aan PS 11-A	Dikgedrukte tekst toevoegen aan Voorstel aan PS: “... Waterstof als energiedrager is daarbij in beeld en ook het gesprek over kernenergie is weer mogelijk	Conform toezegging 8892 van Gedeputeerde Brugman is de tekstpassage in de Omgevingsvisie m.b.t. waterstof is gecorrigeerd aangezien waterstof geen energiebron is,

	...".	maar een energiedrager. Aansluitend bij de wijziging in de Omgevingsvisie, is dit ook aangepast in de Nota van Zienswijzen.
Hoofdstuk 2: Beantwoording Zienswijzen: blz. 327, 331, 333, 334, 340; Hoofdstuk 3: Overzicht voorgestelde aanpassingen, Voorstel aan PS 23-A	Aan Standpunt GS dikgedrukte tekst toevoegen: Het precieze begrenzen van alle gebruiksfuncties hoort thuis op het niveau van de gemeentelijk bestemmingsplannen (onder de Omgevingswet: omgevingsplannen). Vervangen woord "bestemmingsplan" door "omgevingsplan" in het Voorstel aan PS: "Het precieze begrenzen van alle gebruiksfuncties hoort thuis op het niveau van de gemeentelijk omgevingsplannen. Voor de bestemmingen in de vigerende bestemmingsplannen (onder de Omgevingswet: omgevingsplannen) ..."	In de Omgevingsvisie is de terminologie aangepast naar de correcte terminologie die gebruikt wordt onder de Omgevingswet. Aansluitend bij de wijziging in de Omgevingsvisie, is dit ook aangepast in de Nota van Zienswijzen.
Hoofdstuk 2: Beantwoording Zienswijzen: blz. 186,187 Hoofdstuk 3: Overzicht voorgestelde aanpassingen, Voorstel aan PS 12-H	Toevoegen dikgedrukte tekst aan Voorstel aan PS (12-H): Deze beleidslijn is ook van toepassing op grootschalige mestbewerkingsinstallaties en mestverwerkingsinstallaties. Toevoegen dikgedrukte tekst aan Voorstel aan PS (12-H), in de begrippenlijst bij het begrip "Agglomeratielandbouw": ... (inclusief grootschalige mestbewerking en mestverwerking).	In de Omgevingsvisie is de term grootschalig toegevoegd (zie aanpassingen eerder in dit document). Aansluitend bij de wijziging in de Omgevingsvisie, is dit ook aangepast in de Nota van Zienswijzen.